

XXI. évf. 3. szám 2009. május-június

Újváros

az egység kultúrája

Két lelkeség, két templom

Loppiano és Nový Dvůr kisugárzása

Charles Darwin
A fejlődés útján

Szlovákok, magyarok
Interjú

Az élet védelmében
Együtt az Életért Alapítvány

Új város

Közéleti kiadvány –
ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja
www.fokolare.hu

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163
Budapest, Ágoston Péter u. 25.
Számlasszám:
11705008-20434836
Felelős kiadó: Reskovits Ágnes

Szerkesztőségi cím:
1163 Budapest, Kisterenyi u. 54.
Telefon: 328-0785
Fax: 403-5400
E-mail: ujaros@fokolare.hu
Adminisztráció:
ujvarosiroda@fokolare.hu

Lapszerkesztő: Bartus Sándor

Munkatársak: Arany Krisztina,
Bakacsi Viktória, Borsó Zsolt
Erhardt Ágoston, Fábrián Zsuzsanna,
Fábrí Andzsej, Ferentzi Éva,
id. Frivaldszky János, Göbel Ágoston,
Himmer László, Hortoványi Ernőke,
Horváth Viktória, Körmeny Imre,
Reskovits Ágnes, Rieth Zsuzsanna,
Romhányi László, Smohai Ferenc,
Soós Rita, Sudár Balázs, Szalainé
Sirkó Hilda, Tóth Judit, Tóth Pál,
Varga Krisztina, Vizsolyi László

Nyomdai előkészítés:

Arton 2004 Bt

Nyomatás:

R&G Press Kft. Budapest
Felelős vezető: Vankó Gábor
Terjeszti a Magyar Posta Zrt.
Hírlap üzletág
Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2009-re: 4.500 Ft.
Külföldre: 37 euro
Támogatói előfizetés: 8.000 Ft.

Címlap: Körmeny Klára Anna
Háflap: Sudár Balázs

TESTVÉRLAPJAINK:

Olaszország: **Città Nuova** (CN).
Amerikai Egyesült Államok: **Living City**.
Argentína: **Ciudad nueva**.
Ausztrália: **New City**.
Belgium: **Nieuwe Stad**.
Brazília: **Cidade Nova**.
Bulgária: **Nov Svat**.
Cseh Köztársaság: **Nove mesto**.
Dánia: **Ny Stad**.
Franciaország: **Nouvelle Cité**.
Fülöp-szigetek: **New City**.
Hollandia: **Nieuwe Stad**.
Horvátország: **Novi Svijet**.
Japán: **Uno**.
Kanada: **Nouvelle Cité**.
Kénya: **New City-Nouvelle Cité**.
Kína: **San Sing**.
Kolumbia: **Ciudad Nueva**.
Korea: **Cumul**.
Lengyelország: **Nove Miesto**.
Libanon: **Cité Nouvelle**.
Litvánia: **Naujasis Miestas**.
Nagy-Britannia: **New City**.
Németország: **Neue Stadt**.
Pakisztán: **Hayat**.
Portugália: **Cidade nova**.
Románia: **Oraş Nou**.
Spanyolország: **Ciudad Nueva**.
Svédország: **Enad Värld**.
Szlovákia: **Nové mesto**.
Szlovénia: **Novi svet**.
Uruguay: **Ciudad Nueva**.
Venezuela: **Ciudad Nueva**.

KÖZELEDÉS

Egyik iskolában a felső tagozatos cigány fiúk, akik évekig rendszeresen jártak hittanórákra, az idei évben elmaradtak. A kiírt hittanóra ideje alatt kint játszottak a sportpályán. Először nagyon mérges voltam rájuk, de rájöttem, hogy a bennem lévő fájdalommal

és méreggel nem tudom őket behívni a hittanórára. Kértem a testnevelő tanártól egy focit és egy kézilabdát, és kimentem közéjük. Elkezdődtek a hittanórák, minden pénteken – a focipályán. Fontosnak tartottam, hogy Jézus szeretetét ilyen módon tudjam átadni ezeknek a társadalomban és a zaklatott világban helyüket kereső fiúknak. Egyik alkalommal kérték, hogy menjünk a pálya egyik sarkába, és ott körbeállva a 8-10 fiú kérte, hogy imádkozzam el velük cigányul a Miatyánkot. Ez nagyon nehezen ment, de biztattak, hogy minden óra kezdetén gyakorolhatjuk, és év végére már fejből fogom tudni. Azóta, amióta kimentem közéjük, volt olyan fiú, aki megjelent a vasárnapi szentmisén, és élénken érdeklődött a plébánia gyermekprogramjai iránt. Bennem soha nem volt semmiféle rossz gondolat a cigánysággal szemben, még akkor sem, amikor régebben az életemre törték egy rablótámadás során. Akkor is, és most is a megbocsátás szeretete van bennem. Várom ezeket a találkozásokat az úgynevezett 'nehéz fiúkkal'. A májusi erdei iskolatáborban velük leszek egy csoportban.

Simongáti György
– Budapest (Pestszentlőrinc)

„ADJATOK”

Még tavaly tavasszal kérte a férjem, hogy megtakarított pénzünket kössük le. „Nem kellene odaadni a lányunknak, akik építkeznek? És a fiúknak

is adtunk, amikor neki volt rá szüksége.” – kérdeztem a férjemet. „Nem érdemli meg, kössük le!” – hangzott a válasza. Meg is tettük, de mondták, hogy mikor fog lejárni a lekötés, és feltétlenül menjünk be, mert utána nem kamatozik, és egy másik lehetőséget keressünk nekünk. Erre azonban nem volt időnk. Már eljött

az október, és még mindig nem intézkedtünk, közben valószínűleg elúszott az a többletkamat is, amiért a lekötést kértük. Ráadásul jött a válság.

Újra feltettem a kérdést férjemnek: „Mi lesz, ha végül egy doboz gyufát sem fog érni mindaz, amit megtakarítottunk? Nem kellene mégis a lányunknak odaadni? Építsék be, ott legalább megmarad az értéke.” Rögtön igent mondott. A pénzt azóta átutaltam lányom nagy meglepetésére, mi pedig nyugodtan alszunk, csak a temetésünkre szükséges összeget tartottuk meg. Így történhetett, hogy még a válságért is hálát adtam Istennek.

T. Edit

MORZSÁK

A lemorzsolódás ellenében...

Vajon bírjuk-e anyagilag az előfizetést az évről-évre romló gazdasági helyzetben? Vannak rá példák: Egy nagycsaládos özvegy, egy kiskeresetű egyedülálló a támogatói előfizetést meghaladó összeggel indította ezt az esztendőt. Egy idős nyugdíjas hosszú évek óta hű olvasója az Új Városnak, sőt, a maga köreiből tovább is adja. Most úgy ítélte meg, hogy nem győzi az előfizetést. Aznap, amikor megérlelődött a döntése, jött a postás a megemelt nyugdíjával. Nem kellett hát megválnia egy ilyen jelzés birtokában a laptól. Valaki nagy összeget utalt át, „csak úgy”. Hajszálpontosan akkorát, amekkora az éves költségfedezetre még hiányzott.

tartalom

Nézőpont

5 Pinokkió és a válság
Fontos a választás

Az élet igéje

6 MÁJUS

Isten ajándékai

7 AZ IGE ÉLETE

Költségvetés

Köszönet az égnek

9 JÚNIUS

Maradatok bennem

Társadalom

10 KÖRNYEZETÜNK

Környezetünk
védelmében

12 ETIKAI KÉRDÉSEK

Tisztelet a természeti
törvényeknek

Aktuális

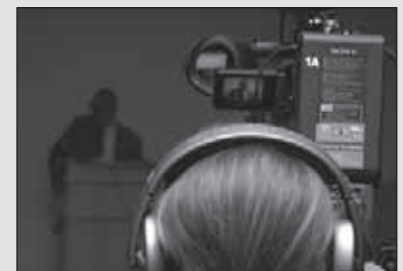
14 HÍRMOZAIK

15 AZ IGAZSÁG KAPUI
Béke és ökológia

Az egység lelkesége

16 KOMMUNIKÁCIÓ

Az operatőr szemével

18 PÁRBESZÉD

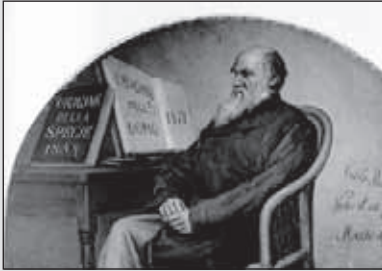
Rendezni közös
dolgainkat

Kultúra

- 20 **KORTÁRS**
Két templom

Közelkép

- 22 **A FEJLŐDÉS ÚTJAIN**
Darwin a szupersztár

- 24 **ÓVODÁTÓL EGYETEMIG**
Erőszakos lesz?
Vagy mégse...
- 27 **CSALÁDI MŰHELY**
Az árnyékból a fényre
- 28 **PEREMRE SZORULTAK**
Bekopogásra várnak

Életmód

- 30 **KAPCSOLAT**
Szeretet és
kommunikáció
- 31 **ALKOTÓ**
Pihenőnap anyának
- Megkérdeztük
- 32 **GYERMEKEINK VILÁGA**
Videotelefonok
- 33 **EGÉSZSÉGÜNK**
Zenehallgatási
kultúránk!

Utolsó oldalak

A REMÉNY HANGJAI

I dén is megrendezik minden földrészen a Fokoláre Mozgalom több napos nyári találkozóját, a *máriapolit*, Mária időszakos városát, ahol a lakosok szinte azon versenyeznek, ki tudja jobban szolgálni a másikat, hiszen itt az egyetlen törvény az evangéliumi szeretet.

Kezdetől úgy tűnt, hogy Mária misztikus jelenléte ebben a városban mintha a szívárvány színeiben jelenítette volna meg a szeretet minden aspektusát, amely az életet jellemzi, és ezzel új jelentést adott a munkának, az apostolkodásnak, az imádságnak, mindennek.

A *máriapoli* a testvériség, az egység igazi műhelye, hiszen amit magunk is megélünk, megtapasztalunk, leginkább azt tudjuk továbbadni. Márpedig az evangélium örömhírét tovább kell adnunk másoknak, minél szélesebb körben meg kell szólaltatnunk a remény hangjait. XVI. Benedek pápa a májusi Tömegkommunikációs világnapra írt üzenetében erre szólít fel mindenkit, különösen a fiatalokat.

Mária nem önmagának, hanem elsősorban a szívében élő Istennek köszönhetette ragyogását. Órá emlékezünk az év legszebb hónapjában, amikor gyermeki szeretettel édesanyánknak is megköszönjük az életet. Ehhez *Chiara Lubich* gondolatait idézzük:

„Emlékszem, egy napon, ahogy Máriát szemléltem, úgy tűnt, jobban megértem, hogyan szerette ő az Atyát, hiszen a Fiú tanította, nevelte őt az Atya iránti szeretetre, és ezért hogyan szerette őt az Atya. Máriában teljesen megvalósult, amit Jézus mond az Atyának: szereted őket, amint engem szerettél (vö. Jn 17,23), tehát az Atya úgy szerette őt, mint a Fiút.

Mária esetében ez valóban így van: az Atya úgy szereti őt, mint a Fiút. Mária engedte, hogy megvalósuljon benne az evangélium. A legkiválóbb Leánynak láttam, az Atya szeretett leányának, ahogyan a Zsinat nevezi.

Isten leánya volt ő, ahogy Jézus – bár más módon – Isten Fia. Amint Jézus az Atya megtestesült szeretete, úgy ő a Szeretet asszonya volt – így neveztem el őt. Isten Leánya, a szeretet Asszonya! Valóban gyönyörű volt!

Jobban megértettem, miként szeretett Jézus bennünket, testvéreit és különösen az édesanyját, ezért megvilágosodott az evangéliumnak az a mondata is, amelyben Jézus azt mondja, hogy a mennyek országában majd felövezi magát, és kiszolgál minket. (vö. Lk 12,37)

Még ma is a szemem előtt van, hogy amikor ilyen egyedülállóan csodálatos szépséget láttam Máriában, és úgy gondoltam, úgy láttam, hogy egyedül van, mert nem találtam mellette hozzá hasonló gyermekeket, csak Jézust, akkor azt kértem tőle, hogy alkosson magának egy családot a földön, csupa hozzá hasonló gyermekből.

Ma már úgy gondolom, ő maga sugallta nekem ezt a kérést, mert arra várt, hogy a földön megalkothassa Mária Múvét.

[...]

Mindig visszatér a lelkembe egy gondolat: Követőidnek csak az evangéliumot hagyd örökül. Ha ezt teszed, megmarad az egység Ideálja. Ebben a korban, amelyben élsz, és amelyben a többiek is élnek, vannak hasznos elméletek, mondások, jelszavak, amelyek vonzóvá teszik az evangéliumot a modern időkben, de ezek a gondolatok, ezek a mondások, ezek a majdnem életigék, elmúlnak...

Ami megmarad, ami mindig megmarad, amit nem emészt el az idő, az az evangélium: »Ég és föld elmúlik, de az én igém el nem múlnak« (Mt 24,35).”

a szerkesztők

A nyolcvan fölötti katolikus hölgy lelkesedéssel idézi D. Szebik Imre evangélikus püspököt. Bár a mi életvitelünk is átjárna a mai magyar valóságot! Hiszen a libanoni muszlimok igénylik a hívő emberek jelenlétét, holott csak minden harmadik lakosuk keresztény. Másvalaki mindig küzdött a legutóbbi igével. „Nem gyűlöli...”, hogy fogadhatja el egy anya, akinek még nevelt fia is van? Most valami megváltozott. Egy életige csoport mindig érdeklődéssel várja a példákat: az ige élete így jut át, és tovább-tovább.

H. E.

EGY IMÁVAL FELÉR

Nem nagyon szoktam hétköznapi tapasztalatot leírni, elmondani, de ez most valós.

Tegnap azt mondtam valakinek, hogy az „egyházi” irodalmak ott vannak az ágyam mellett és ritkán nyílnak ki... Aztán eszembe jutott, hogy a hétfőgőn bizony az Új Várost olvastam, persze szakmai ártalomként a Víz, víz, tiszta víz című cikket is (a többi mellett). Sőt, felhasználtam a tanítási órámra. Van egy nagyon nehéz 5. osztályunk, több gyermek tanulási vagy magatartási, beilleszkedési és egyéb pszichés problémákkal küzd. Húsz év tanítás után is komoly pedagógiai feladat a figyelmüket lekötöni és munkára ösztönözni őket. Minden órámra nagyon komolyan készülök, próbálok mindig valamilyen „újat” adni. A hétfői természetismeret óra tananyagaként a víz körforgása és védelme következett. És akkor jött segítségképpen

az újság. A cikket reggel lefénymásoltam, színessel szakaszokra bontottam, és az óravetetésnek ez volt az alapja. Tulajdonképpen életviteli és környezeti kulcskompetenciát fejlesztettem... Ez a kompetencia szó most a „divatos-kötelező” pedagógiai szakkifejezés. Magyarul: a száraz tényanyag mellé a napi élet is bekerül. Megint inkább csak csináltam valamit... De abban az osztályban ez egy imával felér.

M. Andrea

SZERETET HATÁROK NÉLKÜL

Az Új Családok római találkozójáról tartottunk haza, amikor úgy éjfél felé, nem sokkal Maribor (Szlovénia) után hirtelen elromlott az autónk, és nem tudtunk továbbmenni. Ott álltunk az autópálya szélén, szakadó esőben az éjszaka közepén, tizenkét óra autózás után, fáradtan, éhesen és fázza...

Négyen voltunk, tanakodtunk, mit csináljunk, majd egy rövid ima után elkezdtünk telefonálni az ismerősöknek, barátoknak, hátha tudnak segíteni. Amikor felhívtuk Zsuzsát és Imrét, csak ennyit mondtak: „Indulunk értetek, várjatok!” Kissé féltünk, vajon mi lesz a reakciónk, mert mint közben megtudtuk, több mint hetven kilométert autóztak miattunk, és Imrének néhány óra múlva huszonnégy órás ügyeletbe kellett mennie.

Annál meglepőbb volt a találkozás. Zsuzsa ugyanis csak annyit mondott széles mosollyal az arcán, amikor meglátott minket: „De örülünk, hogy mi is részesedhetünk az Új Családok találkozásából!”

Köszönet érte!

Barlay Gábor – Budapest

NEVELÉS A RENDRE

Az Új Város második számában megjelent egy írás a rendtelenségről. Ahány ház, annyi szokás – mondják. Biztos, hogy a lakás harmóniájának, a rendnek a kapcsolatokról, az egymás iránti bizalomból, tiszteletből, szeretetből kell fakadnia, akár a kamaszainkról, akár önmagunkról van szó. A kapcsolat nélküli parancsolgatás tovább rongja a még meglévő kapcsolatokat. Van erre utalás a cikkben, de számomra az a mondanivaló, hogy „a rendtelenség ebben a korban teljesen normális”, és

hogy ebben a család többi tagja passzívan szemlélje a kamasz „önálló létének az erőteljes kinyilvánítását”, ez egy kicsit túlzás. Szülői parancsra rendet rakni pedig egyenesen felesleges és káros, mert a szülői beavatkozás biztos következménye a még nagyobb rendtelenség?!

Az egész cikk szemlélete individuális, az egyént önmagában, nem a család tagjaként tekinti. Minden alap nélkül bízódik, hogy ha a gyerekekre mindent ráhagyunk, tiszteletben tartjuk, bármit csinál is, előbb vagy utóbb magától rendes felnőtt lesz. Szerintem ez a felelőtlen, betegesen gyerekközpontú, igazi szeretet nélküli társadalom alapvető problémája.

Kamasz gyermekeink 98%-a nem fog magától, „saját kárán tanulva” rájönni, hogy érdemes rendet rakni. A kölcsönös szeretetnek kell erre rávezetnie, amibe a közös rendrakás vagy a helyette való rendrakás is beleférhet. És ezt már kiskorától kellene megalapozni. Nem elviselni kell nekünk a felfordulást, hanem irántuk való szeretetből, személyre szabott eszközökkel segíteni a gyermekeinket a rend felé. Tapasztalatom szerint a házaspár kölcsönös szeretetéből születő felelős nevelési módszer, mely következetes, és indokolt esetben szeretetből büntet is, csak az hoz eredményt, és nevel rendet szerető közösségi embert.

Prokopp József – Budakeszi

Az igazi kérdés nem is a rendtanulás – ez már következmény –, hanem hogy mit él a serdülő ebben a nagyon kényes életkorban, és hogy sikerül-e neki megtalálnia önmagát, saját személyiségét. Tudunk-e neki segíteni pszichés fejlődésében, testi-lelki érésében, és sikerül-e párbeszédben, szeretet-kapcsolatban maradni vele. Sok ellenkező példát is látni: a nemzedékek közti ellentétre, meg nem értésre. Mivel azt gondoljuk, nagyon fontos a téma, szerkesztőségünk összegyűjtötte a gyerekneveléssel foglalkozó eddig megjelent cikkeket, és hamarosan kiadjuk füzet alakban. Széles spektrumba átöleli a születéstől az ifjúkorig tartó időszakot.

a szerk.

PINOKKIÓ ÉS A VÁLSÁG

Gyerekeinknek egyszerűen elmagyarázhatjuk a mostani válságot anélkül, hogy időnk vagy túl sok kedvünk lenne belemélyedni a bonyolult pénzügyi mechanizmusokba: elég, ha elolvassuk együtt *Pinokkió kalandjainak* XIV. fejezetét:

„Túl voltak már a fele úton, mikor a Róka hirtelen megállt. – Nem akarsz megszorítani a pénzedet? – kérdezte a bábutól. – Tessék? – Nem akarsz abból a hitvány öt aranyból százat, ezret, kétezret csinálni? – Hát azt meg hogyan? – Egyszerűen. Ahelyett, hogy hazamennél, gyere velünk! – Hová? – Kuvikországba.”

Pinokkió először kételkedik, és haza akar menni, de a Kandúr és a Róka rábeszéli, hogy tartson velük, és így győzik meg: „– Máról holnapra kétezret hozna az öt aranyad. – De hát hogyan? – kérdezte Pinocchio, és tátva maradt a szája. – Mindjárt megmagyarázom – mondta a Róka. – Tudnod kell, hogy Kuvikországban van egy varázslatos mező, úgy hívják, a Csodák Mezeje. Ott kis lyukat ásol, beleteszel, mondjuk egy aranypengőt, aztán betemeted, megöntözöd két vödör tiszta vízzel, kevéske sót hintesz rá, és szépen hazamégy lefeküdni. Míg te alszol, azalatt az arany éjszaka kihajt, kivirágzik, s ha másnap reggel kimégy a mezőre, mit gondolsz, mi vár ott?”

Egy egész bokor arany!”

A Róka hamar el is magyarázta ennek az eredeti eljárásnak a miértjét:

„Mi nem piszkos haszonra dolgozunk. Mi csak másokat akarunk gazdaggá tenni.”

A válság főszereplői közül sokan új Kandúrként és Rókaként viselkedtek, sok család, központi bankok és politikusok meg Pinokkióként, mert hittek az ígérgetéseknek, és nem hallgattak a bölcs Szóló Tücsökre: „Sose higgy te azoknak, édes fiam, akik azt ígérik, hogy egy nap alatt meggazdagítanak! Az ilyenek többnyire vagy bolondok, vagy csirkefogók.”

Ebben a történetben nincsenek *brókerek* a Wall Streetről, sem pedig *fedezeti alapok*, Pinokkió történetébe mégis belefoglalták az alapelemeit és a logikáját mindannak, amit átélünk: csodák a pénzvilágban nem léteznek, és a fejlődéshez, a jóléthez vezető gazdagság egyedül az ember munkájából születik.

Részlet Carlo Collodi: *Pinokkió kalandjai* című könyvéből, Rónay György fordításában, Ciceró Könyvkiadó, 1997.

Luigino Bruni

Szerkesztette: Bartus Sándor

FONTOS A VÁLASZTÁS

Magyarországon a választópolgárok június 7-én döntik el, hogy kik képviseljék majd az érdekeiket az Európai Parlamentben. **Frivaldszky Gáspár** EP képviselő-jelölt válaszol az Új Város három kérdésére.

Mi a jelentősége a 2009-es európai parlamenti választásoknak? A hétköznapiak miként érzékeljük majd, hogy ki a brüsszeli Tisztelt Ház 22 magyar képviselője?

Elég arra gondolnunk – túl a szavazások belpolitikai jelentőségén, amit a jelenlegi helyzetben talán szükségtelen hangsúlyozni –, hogy a mindennapjainkat érintő jogszabályok 60%-a, a gazdasági jellegű jogszabályoknak pedig a 80%-a immáron nem a magyar országgyűlésben születik, hanem az EU intézményeiben, így különösen az Európai Parlamentben. Tehát fontos, hogy ki az a 22 fő, aki hazánkat fogja képviselni. A munkavállalók munkaidejének szabályozásától az alkalmazható ÁFA mértékén keresztül a gyógyszerek reklámozásának a szabályozásáig számtalan olyan kötelezően alkalmazandó jogszabály alkotásában vesz részt az EP, ami befolyásolja a hétköznapi életünket.

Az Európai Uniónak – a gazdasági krízisen túl – milyen új kihívásokkal kell szembenéznie?

Az elmúlt öt év során történt a legnagyobb bővülés, 12 tagállammal gazdagodott az EU. Korábban soha nem tapasztalt mértékűvé váltak a tagállamok közötti gazdasági és szociális különbségek. Ezzel egyidejűleg az EU-t alkotó országok

között a szolidaritás – ami az uniót létrehozta – soha nem látott mértékűre csökkent. Az unió újonnan csatlakozott országai sok területen kevesebbet kapnak, mint a régi tagállamok. Ez rögzíti, sőt tovább növeli a szakadékot. Most úgy tűnik, elkerülhetetlen a „több sebességes” Európa; és nagy kérdés, hogy ez nem vezet-e széteséshez.

A sokat emlegetett krízis és a gazdasági protekcionizmus miatt előtérbe kerülnek a nemzetállamok. Az Európai Unió milyen jövő előtt áll?

Úgy tűnik, egyszerre zajlik most két folyamat. Egyrészt az államok nemzeti szinten próbálnak választ adni a válságra. Ezzel éppen az a gond, hogy a válság globális természetű. Másrészt a válsággal előtérbe kerültek az unió nyújtotta előnyök. Nagy-Britanniában például, ahol az euró bevezetése eddig szinte tabu volt, mert a fontra mint nemzeti büszkeségükre tekintettek, most komolyan fontolóra vették az egységes fizetőeszköz bevezetését. De gondolhatunk Írországra is, ahol korábban leszavazták a Lisszaboni Szerződést, mára viszont a támogatói kerültek többségbe. Aztán itt van Izland esete, aki „gyorsított eljárással” kérte felvételét az EU-ba. Ezek a jelek mind azt vetítik előre, hogy az Európai Unió válasz lehet számos kihívásra vagy problémára.

Erhardt Ágoston

ISTEN AJÁNDÉKAI

Egy születése óta vak leány, Edit, társaival együtt a vakok intézetében él, ahol a káplán nem tud misét mondani, mióta a lába megbénult. Emiatt az Oltárszentséget is el akarták vinni az intézet kápolnájából. Edit kérvényt intézett a püspökhöz, hogy nagy sötétségükben hagyják meg nekik ezt az egyetlen fényt. Kérését teljesítették, sőt engedélyt kapott arra is, hogy ő áldoztathassa a társait és a papot.

Edit szeretett volna mások hasznára lenni. Az egyik rádióadó többórás műsort bocsátott rendelkezésére. Edit ezt arra használta fel, hogy másoknak is juttasson abból, ami benne a legértékesebb: tanácsokat, mély gondolatokat, erkölcsi útmutatást ad, hogy saját élete tapasztalataival, sorsának példájával bátorítsa

**„Legyetek egymásnak szolgálatára aszerint, hogy ki-ki milyen lelki ajándékot kapott.”
(1Pét 4,10)**

a szenvedőket. Sok mindent elmondhatnék még róla, a vak lányról, akit azonban a szenvedés megvilágosított.

Sok más példát is sorolhatnék! A jó jelen van, de nem hangozik. Edit keresztény életet

él, tudja, hogy mindannyian részesülünk Isten ajándékaiban, és ő ezeket mások javára használja fel.

Igen, mert az „ajándék”, vagy görög szóval „karizma”, nemcsak azokat a kegyelmi ajándékokat jelenti, amelyekkel Isten az egyház vezetésére kijelölt embereket elhalmozza. Karizmának nevezzük azokat a rendkívüli ajándékokat is, amelyekben Isten néhány kivá-

lasztott hívőt részesít a közösség javára, amikor egy-egy rendkívüli helyzetben, vagy nagy veszély esetén úgy ítéli, hogy az egyházi intézmények nem elegendőek az egyház fennmaradásához. Ilyen különleges adottság lehet a bölcsesség, a tudomány, a csodatévő erő, a nyelveken szólás, egy új lelkiség elindítása az egyházban, és sok más hasonló adomány.

Ajándékon vagy karizmán azonban nemcsak ezt értjük. Vannak jóval egyszerűbb kegyelmek is. Sok ember rendelkezik ilyen egyszerűbb kegyelemmel, amelynek gyümölcsseit jótetteikből láthatjuk. Így működik a Szentlélek.

Ajándéknak vagy karizmának nevezhetjük a természetes tehetséget is. Mindannyian kaptunk talentumokat. Te is!

Vajon hogyan használhatod fel? Úgy, hogy gyümölcsöt teted őket! Hiszen nemcsak magadnak kaptad, hanem mindenki javára.

„Legyetek egymásnak szolgálatára aszerint, hogy ki-ki milyen lelki ajándékot kapott.”

Az ajándékok végtelenül különbözőek lehetnek. Mindenkinnek megvan a sajátja, ezért a közösségben is sajátos szerepet tölthet be.

De mondd csak, te hogy állsz ezzel? Diplomát szereztél? Eszedbe jutott-e már, hogy heti néhány órát szentelhetnél esetleg arra, hogy tanítsd azt, aki tudatlan, vagy akinek nem áll módjában tanulni?

Különösen nagylelkű vagy? Nem gondoltál arra, hogy mozgósítsd a jó szándékú embereket a szegények és kitaszítottak meg-

segítésére, hogy sokak szívében újraéledhessen az emberi méltóság érzése?

[...]

Különleges képességed van arra, hogy gondozz és vigasztalj másokat? Vagy háztartást vezess, főzz, vagy akár pár méter anyagból ruhát varrj? Vagy jó a keresügyességed? Nézz körül, és keress meg, kinek van szüksége rád!

Fájdalommal látom egyesek igyekezetét, hogy megkeressék és tanítsák azokat, akik nem tudják, hogyan töltsék el a szabad idejüket.

Nekünk, keresztényeknek addig nem lehet szabad időnk, amíg egyetlen beteg, egyetlen éhező, egyetlen rab, egyetlen tudatlan, egyetlen kételkedő, szomorú, kábítószeres, [...] egyetlen árva vagy özvegy is lesz a földön...

Talán nem nagyszerű ajándék az imádság, amit bármikor használhatsz, hogy Istenhez fordulj, aki mindenütt jelen van?

[...]

„Legyetek egymásnak szolgálatára aszerint, hogy ki-ki milyen lelki ajándékot kapott.”

Képzeld el, milyen lenne az egyház, ha a gyermekektől a felnőttekig minden keresztény megtenne mindent, hogy mások rendelkezésére bocsássa a kapott ajándékokat!

A kölcsönös szeretet olyan átható erőre, olyan teljességre, olyan jelentőségre tenne szert, hogy [...] ebből ismerhetnék meg Krisztus tanítványait. [...]

Miért nem teszel meg hát mindent, ami rajtad áll, hogy ezt a nagyszerű eredményt elérjük?

Chiara Lubich

EVANGÉLIUM A MINDENNAPOKBAN

KÖLTSÉGVETÉS

Az életige vezérfonal az életben. Bár a világ sokszor egész mást sugall, próbál eltéríteni, de ha hűséges maradok, mindig megajándékoz a bizonyossággal: ez az Élet.

Egy költségvetési intézmény gazdálkodása nagyon izgalmas. Különösen a naponta változó szabályzatok világában. Mire összeállítjuk az induló év költségvetését, már dolgozhatunk a módosításon. Az év lezárása pedig kifejezetten érdekes: mi az, ami teljesült, mi az, ami nem és miért. Tavaly év végén vettem észre, hogy a kéthavi elszámolási rendszer miatt egy jelentős költség csak a következő évben fog jelentkezni, pedig az adott évi költségvetésünk tartalmazta. Ez azt jelenti, hogy tavaly kaptunk rá pénzt, de csak idén tudom kifizetni. Vagyis ezt az összeget nem költhetem el, hanem tartalékolnom kell. Az is kiderült, hogy ezzel az új elszámolási rendszerrel az újdonság varázsa miatt a város egyik intézménye sem számolt, se az évvégén, sem az új költségvetés készítésénél. Szomorú felfedezés, mert ez csökkentette a tavaly év végén még elkölthető pénzt, pedig milyen szépen elterveztük a felhasználását. A világ hangja megszólalt bennem: Ha már tavaly nem rendeztük, ha más nem vette észre, akkor tegyünk úgy, mintha nem tudnánk.

Az életige hamar elcsendesítette ezt a hangot. Hogyan kell szeretnem ebben a helyzetben?

Minden, ami az intézményekben történik, a fenntartó önkormányzatot is érinti. A költségvetésünk is. A szeretet most a

bizalom, az őszinteség, s a készség, hogy hozzuk helyre közösen, amit elrontottunk. Így hívtam fel a város pénzügyi vezetőjét, elmondva őszintén felfedezésemet. Miután átgondolta, első reakciója az volt, hogy ezt az összeget elvonják az intézményektől (oda a pénzmaradvány!), s majd betervezzük a következő évben. Két nap múlva telefonon hívott, és közölte, úgy határoztak, nem vonják el a pénzt, használjuk fel úgy, ahogy elterveztük. Megkaptam a hűség ajándékát.

Bekéné Búzás Edit

KÖSZÖNET AZ ÉGNEK

Misére menet rendszeresen keresztezte utamat egy szegényes külsejű ember. Leginkább az zavart, hogy lyukas a cipője. Egy nap a nyomába szegődtem, és megkérdeztem, hogy mit szólna egy pár új cipőhöz. Hogyne, elfogadnám – válaszolta. Mondta a méretét is, én pedig azonnal imádkozni kezdtem, abban bízva, hogy kéremre hamar válaszolni fog a gondviselő Isten. Eszembe jutott az a tapasztalat, amit oly sokszor elmesélt Chiara Lubich: kérte a 42-es cipőt, és szinte nyomban, már a templomból kijövet megkaptam. A napok meg csak teltek. Csoportunk időről-időre kap cipőt, de méretre egyik se volt jó.

Barátaimkal gyűjteni kezdtük az üres üvegeket, beváltottuk, és ebből összejött annyi pénz, hogy ezt a nevezetes cipőt meg tudjuk venni. Hónapok óta beszélgettem már új ismerőssémmel: ugyan nem az utcán élt, de nagyon elhagyatva. Egy szép nap végre megajándékoztunk a vadonatúj cipővel. Hogy örült neki, mennyire köszönte!

Most már látom, miért nem válaszolt az Ég. Eleinte egy azonnali, egyszeri jócselekedetre gondoltam, amit követ a többi. Az Úr viszont azt akarta, hogy megértsem: ezt a személyt önmagáért kell szeretnem, és tartós lesz a kapcsolatunk. Mióta jobban ismerjük egymást, és mivel ez a mi új testvérünk igen buzgó, jó szívvel bízunk rá imaszándékainkat. Így ő támogat minket, ő tesz szolgálatot nekünk. Megszületett a kölcsönösség!

C. M.

Amit nem ajándékoztunk oda, az elvesz; amit viszont megosztunk másokkal, megerősödvé tér vissza az ajándékozóhoz, és hasznos a többiek számára is.
Chiara Lubich

MARADJATOK BENNEM

El tudsz képzelni egy szőlővesszőt, amelyet levágtak a tőkéről? Nincs jövője, nincs semmi reménye, nem fog már gyümölcsöt teremni. Csak az a sorsa, hogy elszáradjon és tűzre vessék.

Gondold el, keresztény létedre

ned? Hogyan lehetsz zöldellő, dúsz szőlővessző, amely egy testet alkot a szőlőtővel? Mindenekelőtt hinned kell Krisztusban. Ez azonban nem elég. Hitednek hatással kell lennie konkrét életedre. E hitnek megfelelően kell élned, tehát tettekre kell váltanod Krisztus szavait. Nem mellőzheted az isteni eszközöket sem, amelyeket Krisztus ránk hagyott, hogy egységben élhessünk vele, vagy helyreállítsuk az egységet, ha netán megszakítottuk volna. Továbbá Krisztus nem tekint igazán hozzá tartozónak, ha nem igyekszel beilleszkedni egyházi közösségbe, a helyi egyházba.

„Aki bennem marad, s én benne...”

Észrevetted: Krisztus arról beszél, hogy mi egyek lehetünk vele, ugyanakkor szól az Ő egységéről is velünk? Ha egyek vagyunk vele, akkor bennünk van, jelen van szívünk mélyén. Így bontakozik ki a kapcsolat, a kölcsönös szeretet párbeszéde, az együttműködés Jézus és miköztünk, tanítványai között. S az eredmény a bő termés, mint amikor a szőlőtőhöz szorososan kapcsolódó vessző zamatot fürtöket terem.

A „bő termés” azt jelenti, hogy képes leszel az eredményes apostolkodásra, arra, hogy kinyisd az emberek szemét, s ők megértsék Krisztus egyedülállóan forradalmi szavait. És hogy követni is

tudják, erőt tudsz majd önteni beléjük.

A „bő termés” azt is jelenti, hogy képes leszel kisebb vagy nagyobb műveket életre hívni és fölépíteni, hogy Istentől kapott adottságaidnak megfelelően enyhíts a világ bajain.

A „bő termés” sok termést jelent, *nem keveset!* Ez azt is jelentheti, hogy a körülötted lévő emberek közé a nagylelkűség, az osztozás és a kölcsönös szeretet szellemét tudod vinni.

De a „bő termés” nemcsak a mások lelki és anyagi javát jelenti, hanem a tiédet is. Lelki fejlődésed, személyes megszentelődésed Krisztussal való egységedtől függ.

Személyes megszentelődés: manapság talán idejétmúlt, fölösleges vagy utópisztikus fogalomnak tűnik, ám mégsem az. A mi korunk is leáldozik, és vele együtt a téves, szűk látókörű nézetek is elmúlnak. Az igazság viszont megmarad. Kétezer évvel ezelőtt Pál apostol világosan elmondta, hogy a keresztények számára Isten akarata a megszentelődés. Avilai Szent Teréz egyháztanító biztos abban, hogy mindenki, a legegyszerűbb ember is eljuthat a legmagasabb misztikus szemlélődésre. A II. Vatikáni Zsinat kijelenti, hogy Isten egész népe meg van hívva az életszentségre.

**„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek.”
(Jn 15,5)**

milyen siralmas lelki halál vár rád, ha elszakadsz Krisztustól. Abszolút terméketlenség, még akkor is, ha reggeltől estig robotolsz, ha azt hiszed, hogy javára vagy az emberiségnek, akkor is, ha barátaid sikeresnek tartanak, ha gyarapszik a vagyoned és jelentős áldozatokat is hozol. Lehet, hogy az efféle dolgoknak számodra van értelme itt a földön, de semmi jelentőségük sincs Krisztus és az örökkévalóság szempontjából. Pedig csak az örök élet számít igazán!

Hogy maradhatsz Krisztusban, és Krisztus hogy maradhat ben-

Loppiano

Ezek mind hiteles kijelentések. Te is igyekezzél tehát, hogy begyűjtsd a szentté válás „bő termését” életedben, ami csak akkor válik lehetővé, ha egy vagy Krisztussal.

„Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesz-szők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek.”

Megfigyelted, hogy Jézus nem mindjárt a termést követeli, azt csak következménynek tekinti, ha egységben *maradunk* vele?

Lehet, hogy te is beleesel abba a hibába, amelyben oly sok keresztény él: aktivizmus, nyüzsgés, szervezkedés, mások javát szolgáló vállalkozások, anélkül hogy idejük maradna elgondolkodni azon, vajon mindenben és minden tekintetben egyek-e Krisztussal. Ez helytelen, mert azt hiszed, hogy „gyümölcsöt teremsz”, a termés azonban mégsem az, amit Krisztus benned, Krisztus veled teremhetne. Ahhoz, hogy Isten művének jegyeit magán viselő, marandó gyümölcsöt teremj, egynek kell maradnod Krisztussal. Minél erősebb az egységed Krisztussal, annál bőségebb lesz a termés.

„Bennem marad” – Jézusnak e szavai nem annyira egy-egy gyümölcsöző pillanatot idéznek, hanem inkább a termékenység állapotát. Valóban, ha ismersz embereket, akik így élnek, megfigyelheted, hogy néha egy kis mosollyal csak, egy szóval, a megszokott mindennapi viselkedésükkel, azzal, ahogy az élet különböző helyzeteihez viszonyulnak, közel tudnak férkőzni a szívekhez, hogy azok ismét megtalálják Istent. A szentek ilyenek voltak. De mi se veszítsük el a bátorságunkat! Az egyszerű keresztények is hozhatnak termést.

Köztudott, hogy a legtöbb országban a diákság aktívan politizál, és nem sok teret enged azoknak, akik más indítékból akarnak az emberiségen segíteni. De itt van például Portugáliából Maria do Socorro esete. A középiskola után beiratkozott az egyetemre, ahol igen feszült légkör uralkodott. Sok társa harcolt a saját meggyőződéséért, és igyekezett a maga oldalára állítani a többieket. Maria jól tudta, melyik utat válassza, még akkor is, ha nem olyan könnyű ezt megmagyarázni. Jézust akarta követni, és vele akart *együtt*

maradni. Társai, akik nem ismerték a felfogását, azt tartották róla, hogy nem hisz semmilyen ideológiában. Néha érezte, hogy kiváltja ellenszenvüket, különösen, amikor templomba ment. Ennek ellenére továbbra is eljárt a templomba, mert érezte, hogy egynek kell maradnia Jézussal.

Közeledett a karácsony. Maria észrevette, hogy néhány társa nem tud hazautazni, mert túl messze lakik. Javasolta a többieknek, hogy ajándékozzák meg őket. Legnagyobb meglepetésére ezt mindnyájan el is fogadták. Újabb nagy meglepetés érte Mariát, amikor eljött az egyetemi választások ideje. Társai őt választották meg diákképviselőnek. De még ennél is jobban csodálkozott, amikor meghallotta miért: „Nyilvánvaló hogy téged választottunk, hiszen te vagy az egyetlen, akinek világos elképzelései vannak, aki tudja, mit akar, és hogyan valósíthatja meg.” Most már vannak, akik érdeklődnek Maria nézetei iránt és úgy akarnak élni, mint ő.

Maria do Socorro kitartott, egységben maradt Jézussal, és ez meghozta gyümölcsét.

Chiara Lubich

*Megjelent:
Chiara Lubich és
más keresztények:
Éljük az Igét,
Budapest, 2008,
147-150. o.*

KÖRNYEZETÜNK VÉDELMEBEN

Június 5. a környezetvédelem világnapja. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2008 decemberében körlevelet adott ki a teremtett világ védelméről. Mindnyájunkat érintő üzenetről van szó, amely meghatározó és alapvető problémákra hívja fel a figyelmet, egyúttal világos megoldást, követendő kiutat mutat! Szerzőnk több mint harminc éve dolgozik hivatásszerűen a környezetvédelemben. A körlevélre reflektálva osztja meg gondolatait olvasóinkkal.

**Berndt
Mihály**

Évente több ezerre tehető azon fajok száma, amelyek véglegesen és visszafordíthatatlanul eltűnnek Földünkről, jelentős részük anélkül, hogy megismertük, vagy a tudomány leírta volna őket. Magyarország őshonos társulásainak egy része is kezd eltűnni, például a gyöngyvirágos tölgyesek, az erdős-sztyepek. A közelmúlt szmogriadói elgondolkasztató statisztikákra hívják fel a figyelmünket: ugrásszerűen megnövekedtek hazánkban a légszennyezéssel összefüggő allergiás megbetegedések, különösen a gyermekek körében. A hetvenes évek eleje óta több mint százszorosára nőtt a hazai asztmás betegek száma. Az Európai Bizottság felmérése szerint Magyarországon átlagosan három évvel élünk rövidebb ideig a levegőszennyezés miatt.

Milyen szerepe, kompetenciája és felelőssége van az Egyháznak

a környezetvédelem területén? – kérdezzhetjük.

Úgy gondolom, ha van bármilyen rendszer vagy akár szerkezet, amiről látjuk, hogy hibásan működik, akkor lefelől is az „alkotóhoz” célszerű fordulni a megoldás érdekében, hiszen leginkább ő ismeri azt, és tudja, mi lehet a nem megfelelő működés oka. Hitünk és meggyőződésünk szerint világunk Isten által teremtett világ, ezért jó odafigyelnünk arra, amit ma ezzel kapcsolatban egyházán keresztül mond.

Minden jó szándékú ember számára világos, hogy óvni kell a környezetünket, hiszen az életfeltételeket nem vehetjük el önző módon a jövő nemzedék elől. A keresztény ember szemében ennél is többet jelent a világ, amelyben él, mivel a kapcsolata Istennel, az emberekkel és a teremtett világgal egyetlen egységet alkot. A teremtés Isten embernek szánt

ajándéka, találkozásuk színtere, amelynek Istentől rendelt célja van. A környezet megóvása ezért több, mint a jelen és a jövő generációk méltó életkörülményeinek a biztosítása.

A szakemberek sokáig abba a tévhitben ringatták magunkat, hogy a környezeti problémák oka a nem megfelelő technológiák alkalmazása, és a tudomány fejlődése valamennyi gondunkat automatikusan meg fogja oldani. Ez a technológiai optimizmus ma már nem tartható. Természetesen ki kell használni az új, alternatív, környezetkímélő technológiákban rejlő valamennyi lehetőséget, azonban nem hihetjük, hogy ez önmagában alkalmas lesz a válság megoldására. Annak okai ugyanis sokkal mélyebben húzódnak.

Egész gazdasági berendezkedésünk a korlátlan növekedésen

és a kíméletlen piaci versenyen alapul. A növekedési kényszer egy véges térben, mint amilyen a Föld, óhatatlanul problémákhoz vezet. Mivel a gazdasági és

pénzügyi logika diktálja

a politikai döntéseket –

és gyakran társadalmi értékítéleteinket is

–, hajlamosak vagyunk eltekinteni

a gazdasági növekedésnek olyan

közvetett költségeitől, amelyeknek áldásai

más területeken, a természeti

környezetben

vagy a szociális szektorban

hosszú távon jelentkeznek.

Egyre nő *ökológiai lábnyomunk*, vagyis

az a produktív

földterület, amely az elfogyasztott, elhasznált dolgok előállításához és a képződő szennyezés elnyeléséhez kell. A nyugati társadalmakban ez már a fenntartható szint kétszerese! Ahhoz tehát, hogy a Föld minden lakója velünk azonos szinten élhessen, két

bolygóra lenne szükség!

Súlyos tévedés azt hinni, hogy a gazdaság kérlelhetetlen, rajtunk kívül álló, objektív működési törvényszerűségei magukban hordozzák és megoldhatatlanná teszik a problémát (például, hogy a tevékenységek mozgatórugója a profit létrehozása). A közgazdaság nem fizikai törvények irányította gépezet; a társadalmi és gazdasági rend megteremtője nem a piac ármechanizmusa, hanem az emberi értelem és akarat. Ha az ember gondolkodásmódja változik, úgy változni fognak konkrét cselekedetei, ennek alapján a gaz-

daság rendje és a világ rendje, és vele együtt az emberiség jövőjét meghatározó természeti környezet ügye is.

Sokszor találkozom a környezeti értékek védelméért folytatott munka során olyan ellenérvekkel, hogy a környezetvédők a haladás ellen vannak. Akadályozzák a fejlődést, mivel azt képviselik, hogy minden úgy jó, ahogy a természetben megtalálható, az emberi beavatkozás csak tönkreteszi a dolgokat. Azt tapasztalom, hogy a változtatások során gyakran ellenfélként áll szemben például a beruházó és a környezetvédő. Jól

van ez így? Tényleg minden esetben meg kell védeni a teremtett világot az emberi beavatkozástól?

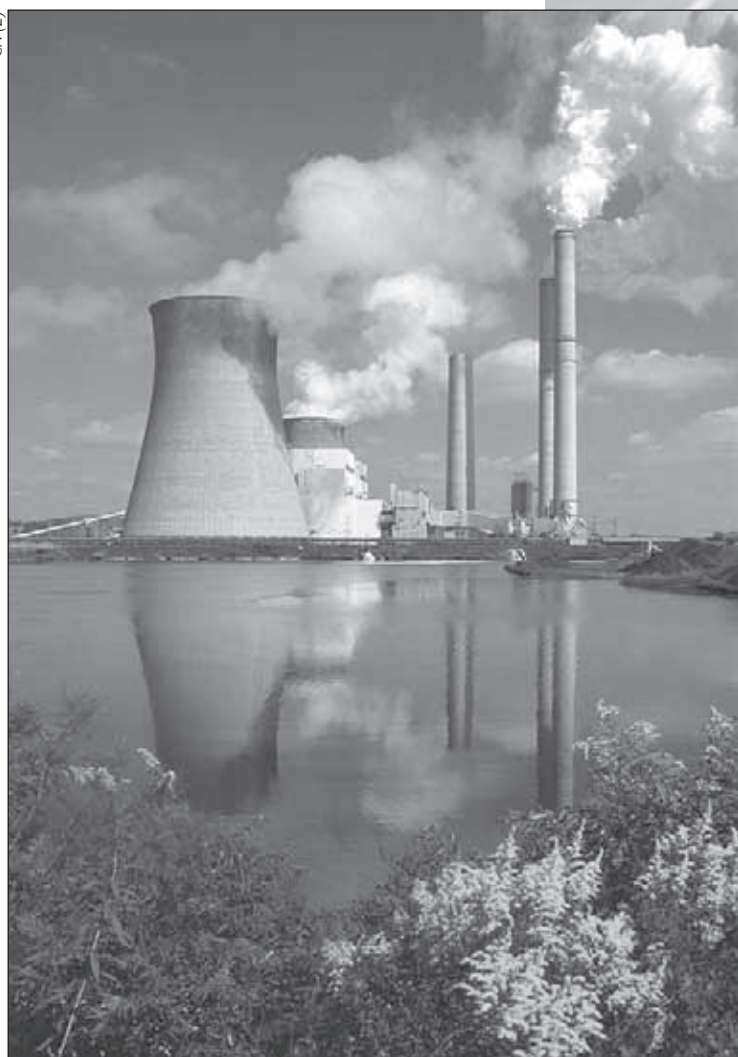
Hiszen ha így lenne, akkor még mindig barlanglakók lennénk, és a *Pietát* rejtő kódarabot sem „tette volna tönkre” Michelangelo... Igen, az ember isteni meghívása a teremtésről is szól! Sőt, az ember teremtő munkája maga a teremtett környezet isteni tervének beteljesítése!

A beavatkozás tehát nemcsak nem rossz, hanem egyenesen követelmény a keresztény ember számára! Mert „a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését” – írja Szent Pál a rómaiakhoz. Ez azonban új, felelős magatartást követel. Jóval többről van szó, mint a világ csodálásáról és

megőrzéséről a maga teremtett mivoltában!

Az is igaz, hogy elég sok negatív tapasztalatunk van az emberi beavatkozásról. Ezekről nem nagyon lehet elmondani, hogy Isten terve szerintiék. Igen, mert Isten a szeretet, tehát az emberi tevékenységnek szintén szeretettel kell a másikra irányulnia. Csak így juthatunk el a teremtett világ harmóniájára! Csak akkor tudjuk a teremtett világ védelmét – és végső soron a környezet védelmét – Isten terve szerint megvalósítani (a minden ember számára vágyott boldogságot is biztosítva!), ha mi magunk „új embereké” válunk! ■

CN(2)

TISZTELET A TERMÉSZETI TÖRVÉNYEKNEK

D. Messinis/AP/CN

„Napjaink problémái mind azt jelzik, hogy ha az ember nincs tekintettel a természet belső törvényeire, akkor a természetet saját maga ellen fordítja.”

Sudár Imre

A tudományba vetett bizalom nem feleltetheti velünk az etika elsőbbségét – figyelmeztetett XVI. Benedek február 20-án a Pápai Életvédő Akadémia konferenciáján. Interjúorozatunkban Dr. Veres András püspök válaszol a kérdéseinkre.

Az ember a Teremtés könyvében azt a feladatot kapta Istentől, hogy hajtsa uralma alá a Földet. Hogyan tudjuk helyesen értelmezni ezt az isteni parancsot?

Gyakorlatilag az összes korábbi bioetikai kérdés összefügg ezzel, kezdve a természetes születésszabályozástól, az eutanázián keresztül a természetvédelemig. Az ember alapvetően az Isten segítő-társa, aki az emberre bízta ennek a Földnek olyan fajta uralmát, hogy abban megőrizve az isteni tervet, a maga javára tudja fordítani a teremtet világot. Alapvetően ez kell, hogy minden ember előtt célként lebegjen. A bioetikai kérdéseknek is akkor van létjogosultságuk, ha a természet rendjének és az élet

szentségének a szolgálatát tartják szem előtt. A klónozás kapcsán már említettük, hogy napjainkban realitássá válik a DNS hibáinak a kijavitása, ami néhány évtizeddel ezelőtt még elképzelhetetlen volt. Ez is beletartozik abba, hogy hajtások uralmatok alá a Földet. Ám amikor az ember a tudományos sikereket öncélúvá teszi, és nem az élet szolgálatába állítja, onnantól válnak ezek rosszá, gonosszá, elutasítandóvá.

Milyen viselkedés várható el a környezet védelmében ma egy keresztény embertől?

Hosszan lehetne sorolni. Elsősorban a természet uralom alá vonása nem történhet kizsákmá-

nyolás útján, hanem csak a természeti törvények tiszteletben tartásával! Az ember otthon akarja érezni magát a világban. De az otthonát azzal a felelősséggel kell megteremtenie, hogy ne önkényes vágyait elégítse ki, hanem úgy használja fel a maga javára, hogy közben ne nyúljon bele gyökeresen a természet rendjébe, és az utódai számára is élhető otthont hagyjon. A problémák éppen abból adódnak – akár a levegő-, akár a vízszennyezésről, vagy bármely másról beszélünk –, hogy sokan önös érdekeiket, pillanatnyi gazdasági érdekeiket akarják érvényesíteni, de a természet belső törvényét nem igazán akarják figyelembe venni. Pedig, ha ezt feltárjuk, nagy haszonhoz, hatalmas energiákhoz juthatunk, ám ha nem vesszük figyelembe, bizony elpusztíthatjuk még azt is, ami most elérhető számunkra. A mi vidékünkön a Rába szennyezése a folyó élővilágát gyakorlatilag teljesen kipusztította. A szennyezés forrásának közelében szinte csak egy szennyvízcsatornát látunk. Néhány évvel ezelőtt az úgynevezett savas esők is mekkora problémát jelentettek! Erdők, hatalmas területek pusztultak ki. Vagy itt van az ózon problémája. A globális felmelegedés időszakában ezek mind-mind azt jelzik, hogy ha az ember nincs tekintettel a természet belső törvényeire, akkor a természetet saját maga ellen fordítja. Egy kereszténynek mindig tisztelettel kell a természetre tekintenie – ahogy a zsolttárokban több helyen meg is fogalmazódik –, és örülnie neki, mint Isten ajándékának. Ezen túl oly módon kell viszonyulnia hozzá, hogy azt a belső harmóniát, azt a szépséget megőrizhesse a természet, amiért az Úr teremtette az emberiség számára.

Mondhatjuk például, hogy a biotermesztéssel megfelelek ennek az elvárásnak?

Pillanatnyilag a legnagyobb baj, hogy többbe kerül, mint a vegyszeres védekezés. Ha kimegyünk a

piacra, az ilyen gyümölcsért felárat kell fizetnünk, és lehet, hogy nem is annyira tetszetős megjelenésű. Ám, ha valaki próbálja végiggondolni: ahelyett, hogy egy látványra, külsőségeiben vonzóbb, szembetűnőbb gyümölcsöt fogyaszt – és ezzel mérgeket vesz magához –, sokkal szerencsésebb, ha azt a valamivel satnyább vagy apró gyümölcsöt részesíti előnyben. Látván, hallván, tapasztalván azt a sok betegséget, amelyek egyértelműen az élelmiszeradatok következményei, az emberek rászoknak talán a természetesebb gondolkodásra, és ha áldozatot, lemondást jelent is, sok mindenben mégiscsak a természetes utat fogják keresni. Azt mondják a növényorvosok, hogy minden növénybetegséget lehetne természetes anyagokkal is kezelni. Csak hogy a vegyipar szintetikus előállított dolgokkal igyekszik elárasztani a mezőgazdaságot, mert ez hatalmas pénzbevételt jelent. Természetes anyagokkal is el lehetne ugyanazt a célt érni, de azt esetleg házilag is meg tudják oldani, maguk is elő tudják állí-

tani a gazdák, és abból a vegyipar-nak nem lesz pénze.

Van-e jogunk a saját szórakozásunkra irdatlan mennyiségű energiahordozót elpazarolni? Hogyan lehet itt határt szabni, amikor morálisan nem elfogadható, mert nem a technika haladását szolgálja, hanem egyéni érdekeket?

A szórakozás még bele is férne, a kényelem is, a probléma nem ezzel van, hanem azzal, amikor az ember felismeri, hogy az eszköz, kényelmének a biztosítására, a sportra vagy szórakozásra, aránytalan mértékű rombolást végez a természetben. Akkor a „hajtsátok uralmatok alá a Földet” parancsa nyilvánvalóan megköveteli, hogy minél előbb találjunk egy más energiahordozót vagy más eszközt, amely kevésbé sérti a természetet, és akkor ki tudjuk szorítani a használati tárgyak közül azokat a károsító eszközöket, amelyek ezt a helyzetet előteremtették.

Itt vannak a szélenergiát hasznosító hatalmas szélmalomok. Mondják, hogy a vándormadarak szempontjából nem feltétlenül jók. Szerintem a madarak ki tudnak kerülni más tárgyakat is, amelyek amúgy veszélyesek számukra. Meg alapvetően egyfajta szelekció mindig is volt a természetben. De ha arra gondolunk, hogy ezek mennyivel kevesebb kárt okoznak a levegőszennyezés területén, mint a gáz, gázolaj, és minden más, akkor mégiscsak szükségünk van rájuk. Még ha kevésbé esztétikusak is, még ha néhány száz vagy ezer madár pusztulását eredményezik is, mert az a károkozás, amit a szénhidrogének használata eredményez, sokkal nagyobb súllyal esik latba. ■

ÖKUMENIKUS LELKÉSZKÖRÖK

Az egymással baráti kapcsolatot ápoló lelkész-körök országos találkozájára került sor Gödöllőn, március 19-én immár ötödször. Azzal a céllal, hogy ismerkedjenek össze és tanuljanak egymástól, hiszen közös hivatásuk, hogy dolgozzanak a Jézus akarta egység építésén. Alapvető felismerésük, hogy egyedül, egymástól elszigetelten nehéz evangelizálni. Sokkal hitelesebb a kölcsönös szeretetben megélt testvéri közösség, amelyért Jézus imádkozott.

Ezért elsősorban nem teológiai továbbképzésre jönnek össze, bár mindig van egy-egy előadás valamilyen fontos hitbéli kérdésről, amit egy püspök vagy teológus professzor tart. Katolikus részről ez alkalommal Székely János püspök, református részről Balogh Erzsébet, a missziói központ vezetője tartott előadást, evangélikus részről pedig D. Szebik Imre püspök szólt fel, illetve Gulácsy Lajos nyugalmazott püspök jött el Kárpátaljáról. Az előadások után munkacsoportokban folyt tovább a beszélgetés. Az idei találkozó témája Pál apostol egyházépítő tevékenysége volt, akinek a leveleiből kibontakozó egyházkép szerint az egység az egyház leglényegesebb vonása.

„Az egyház egy test, nem mondhatja egyik tag sem a másinak, hogy rá nincs szükség. Mi sem mondhatjuk, hogy nincs szükségünk arra a lelki örökségre, amit a protestáns egyházak képviselnek, és hasonlóképpen ők is nagy tisztelettel elismerik a katolikus egyház lelki gazdagságát és ugyanígy az ortodox egyház gazdagságát – nyilatkozta Kiss Imre, a Szeged-Csanádi Egyházmegye általános helynöke, a találkozó egyik szervezője. – A hívek részéről is nagy nyitottság és vágy tapasztalható az egység iránt, és igen örülnek, amikor azt látják, hogy a felekezetek lelkipásztorai elfogadják egymást, tisztelettel vannak egymás iránt, együttműködnek, testvéri közösségben, egységben vannak.”

Szebik Imre

BAGDAD MÚZEUMA

A 2003-as iraki háború első napjaiban nemcsak Szaddám Husszein ledöntött szobrairól és a szétlőtt épületekről tudósítottak, hanem az elpusztított, széthordott műkincsekről, az emberiség pótolhatatlan régészeti örökségéről is. Babilont ismét lerombolták.

Hat év után most újra megnyitja kapuit az Iraki Nemzeti Múzeum. A restaurált épületben új szerzemények egészítik ki a korábbi gyűjteményt, amelynek tizenhétézer megsemmisült vagy eltűnt tárgya közül mindössze hatezret sikerült visszaszerezni. Jó jel ez a kapunyitás abban az országban, mely nehezen talál vissza az értelmetlen háború szenvedései után a normális kerékvágásba.

A GEN ROSSO KUBÁBAN

Tavaly tavasszal járt Magyarországon a nemzetközi Gen Rosso együttes Streetlight című produkciójával. A manapság annyira elterjedt erőszak témát feldolgozó musicalt idén Havanna legelőkelőbb színházában mutatták be 160 fiatal kubai művész közreműködésével.

A kubai kommunista párt hivatalos lapja „Gen Rosso: egyesülés és harmónia” címmel tudósított a nagy visszhangot keltő eseményről.

Az együttest arra kérték, hogy minél előbb térjen vissza a szigetországba.

ÖTCSILLAGOS HIMALÁJA

Egyre több turista veszi célba a Himalája leghíresebb csúcsait. Meglehető, egyszercsak megjelennek a síelők is az örök hó birodalmában, a világ legmagasabb hegláncán, és nemcsak sífelvonók, hanem nagy szállodák és szórakozóközpontok épülnek majd Kullu Manali érintetlen vidékén.

A hegység szerelmesei és a környezetvédők tiltakoznak a terv ellen, amely India újjgazdagainak ötszázmillió dolláros üzletet jelent, az érintett területen élőknek meg kitérés lehet a szegénységből a beígért 3000 munkahellyel. A legaggasztóbb azonban a terv megvalósításával járó környezetszennyezés.

H2ONEWS MAGYARUL

A www.h2onews.org multimédiás hírszolgáltató a világegyház életéről tájékoztat: társadalmi és kulturális eseményekről. Működésének megkezdése után egy évvel elérhető már magyar nyelven is. Kiindulási pontja a 2005. május 8-i Tömegtájékoztatási Világnap alapfogolata. A Szentatya itt arra szólít fel, hogy „a kommunikációs eszközöket a népek közötti megértés szolgálatára használják fel”. Hozzá kíván járulni az evangélium üzenetének hirdetéséhez, valamint a testvériesség és az egész emberiség együttműködésének az elősegítéséhez. Az információs szolgáltatások, amelyek különböző formátumban készültek, ingyenesen hozzáférhetők az interneten.

Béke és ökológia

Az ökológia a béke alapja. Csak egy létező bolygón lehet megvalósítani a békét és a testvériséget. A világegyetem fenn fog maradni; meglehet, változásokon megy keresztül, de örökre létezni fog. Ezzel a szemmel kell tekintenünk a galaxisokra, a naplementére, a virágokra, az égboltra. Arra kell gondolnunk, hogy ezek a dolgok megmaradnak...

Chiara Lubich

AZ OPERATŐR SZEMÉVEL

Egy új kommunikációs kultúra fontos építőeleme, hogy a médiában dolgozók a valóság bemutatására törekedjenek, olyan új szemlélettel, amely a szépséget, a pozitívumokat keresi, és mindenek előtt az igazságot.

Pszichológiai tény, hogy a képek többet mondanak minden szónál, az emberi agyban a legintenzívebben a vizuális élmények rögzülnek, leginkább ezek hatnak a tudatunkra. Ezt a tudat alatt is befolyásoló erőt használja ki a reklámpiar, sok esetben a híradózás is, amelyben a hatásvadász, sokkoló vagy figyelemelterelő képsorok mellett már nem a valódi hírre összpontosítunk. A manipulációnak ma olyan kifinomult és rejtett fajtáit alkalmazzák, melyek hatása alól nem tudjuk kivonni magunkat. Az operatőri munka felelőssége ebben áll: az operatőr irányítja a néző tekintetét, bemutat egy olyan eseményt a saját szemén keresztül, ahol a néző nincs jelen. Csak annyit, amennyit a kamera rögzít, illetve amennyit és amilyen sorrendben a vágó összegyűjt.

Bobus Vera negyedéves kommunikáció szakos hallgató Szegeden, szakterülete az elektronikus sajtó. Két éve operatőrként dolgozik az egyik városi televíziónál. Szakmai, munkahelyi tapasztalatairól

beszél, azokról a motívumokról, amik meghatározzák az életét:

„Az utóbbi években több egyházi és a Fokoláre Mozgalomból származó írást olvastam a kommunikációról. Megfogott az újszerű megközelítés, a kommunikáció meghatározása, és szerettem volna mindezt alkalmazni a munkámban is.

Chiara Lubich 2000-ben a *Kommunikáció és egység* című nemzetközi kongresszuson két közös gondolatra hívta fel a jelenlevők figyelmét, amelyek szorosan összekötik a mozgalmat és a tömegtájékoztatást. „*Legyenek mindnyájan egy*” (Jn 17,21) – az evangélium központi üzenete: ez a média közösségi hivatása is, amely alapvetően azért született, hogy az embereket közös életre hívja. „*Az egység lelkeségét nemcsak egyéni dimenzióban, hanem közösségi, kollektív módon éljük meg.*” Ezt a másik gondolatot kihívásként állíthatjuk a média elé, a kommunikáció területén dolgozók elé is.

Mint a legtöbb szakmában, az enyémekben is központi motívum az önmegevalósítás, a verseny: a saját

munkád számít, és a legjobb eredményt úgy érheted el, ha nem veszed figyelembe vagy kihasználod a többiekét. Erős a kísértés, hogy ezt kövessem, ha jó akarok lenni a pályán. De valóban ez az önmegevalósítás útja? Sokszor kérték a segítségemet, ötleteimet olyankor, amikor épp a saját feladatomon dolgoztam volna, és ha kész voltam önmagamot félretéve adni, valamilyen formában számomra is megérkezett mindig a segítség.

Egyelőre operatőrként és vágóként dolgozom. Mivel a forgatósok során inkább a szerkesztők és a riporterek beszélgetnek az emberekkel, én pedig háttérben maradok a kamerával, a kommunikációt elsősorban a munkatársaim között próbálom építeni. A feszített munka közben sokszor csak a feladat számít, nem az ember. Sok kis lépés árán kezd kibontakozni egy újfajta kapcsolat velük, amikor már nem csak szakmai kérdésekről beszélünk, hanem mélyebb dolgokról is. És ha sikerül eggyé válnom velük, az a munkára is jó hatással van: hatékonyabban, va-

lóban *együtt* tudunk dolgozni, és a csapatmunka szakmailag is gyümölcsöző lesz.

Keresztény nőként nehéz közegben dolgozom, mivel a munkatársaim nyolcvan százaléka férfi, és egyikük sem hívó. Mindig éreztem, hogy tanúságot kell tennem. Ezt észre is vették rajtam. Először csak gúny tárgyává lettem, különösen a főnököm viccelődött velem. Nehéz időszak volt, ott is akartam hagyni őket. Új erőt az egység adott a velem azonos gondolkodású fiatalokkal, a *genekkel*, akikkel mindezt megosztottam. Rájöttem, nem vagyok egyedül. Igyekeztem továbbra is szeretni a kollegáimat, a sértések ellenére, és egyszer a főnököm elmondta, mennyire becsül, és felnéz rám azért, mert ki merek állni a számomra fontos értékek mellett. Bocsánatot kért korábbi bántó szavaiért, és mondta, ha bármi rosszul esik, amit mondanak, csak szóljak, abba fogják hagyni. Isten válasza volt ez számomra.

A munkában is fontos mindig Isten akaratát keresni. Ez különösen nehéz, amikor arról van szó, hogy mennyit vállaljak, mivel szeretem a „pörgést”, szeretek mindenhol ott lenni, sokféle munkába belekezdeni. Az utóbbi években elkapott a lendület, és szinte csak a munkával foglalkoztam, az pedig lassan átvette bennem Isten és a felebarátok helyét. A családommal, a *genekkel* és a barátaimmal elhanyagoltam a kapcsolatot. Fordulatot hozott, amikor rájöttem, hogy velük kell keresnem Isten akaratát ebben is, és lassan újra megtaláltam az egyensúlyt. Áthelyeződtek a hangsúlyok: fontos a munka, amit szeretek, de az életemben a központi hely Istené, és a többieké.

Szerkesztette: Sudár Balázs

RENDEZNI KÖZÖS DOLGAINKAT

Ádám Attila kilenc éve él Szlovákiában. Szakmáját tekintve kertészmérnök, egy tájépítészeti stúdió alapító tagja, vállalkozó. A 35 éves kecskeméti származású fokolarinóval az Együtt Európáért rendezvény előestéjén beszélgettünk.

Bartus Sándor

A modern egyházi mozgalmak fontos szerepet játszanak abban, hogy Európa újra megtalálja saját arculatát, saját kultúráját, amelynek alapja a népek közötti testvériség. Ez a meggyőződés vezette Attilát, hogy Kassáról eljöjjön Budapestre, és magával hozza a barátait is.

Kassán elindítottatok egy kezdeményezést a szlovákok és magyarok közti párbeszéd elmélyítésére, erről korábbi lapszámunkban be is számoltunk már.

Kassai szlovák-magyar kulturális est 2008-ban.

A közösségünkben és tágabb baráti körünkben pár éve elkezdünk beszélni a kérdésről, ami mindent – szlovákokat és magyarokat egyaránt – nagyon kellemetlenül

érint. 2006 őszén egy nacionalista politikus részéről elhangzott goromba kijelentés után a közösségünk egyik tagja azzal állt elő, hogy szervezzünk szlovák-magyar kulturális estet, ahol bemutathatjuk: igenis lehetséges a párbeszéd!

Nagyon meglepődtem, és megerősültem, mert a bizalom erősödését éreztem belőle, hogy a közösség tagjai képesek lennének beszélgetni egy ilyen vihart kavaró témáról. A magam részét addig csak a személyes kapcsolatok építésében láttam – magyarokkal és szlovákokkal egyaránt. Sokat gondolkodtunk, hogyan lehetne egy ilyen estet megszervezni, és mivel tudna hozzájárulni a mozgalmunk. Végül nagyon szépen sikerült, és

állni és elmenni. A végén: „Ezt nem befejezni, hanem folytatni kell!” – spontán bekiabálás profétai jelnek bizonyult.

Azóta még kétszer szerveztünk hasonló összejövetelt, immár a Kassai Teológia Tanszék, Kassa Város Önkormányzata és a kassai Magyar Pasztorációs Központ aktív részvételével. A kezdeményezés mellé állt Alojz Tkáč érsek atya, František Knapík polgármester, Pásztor Zoltán érseki helynök is, valamint számos barátunk az egyház, a kultúra és a közélet személyiségei közül. Legutóbbi összejövetelünkön több mint százötvenen voltak már. Käfer István professzor, a szlovák-magyar kérdéskör kitűnő ismerője és Székely János püspök tartott előadást felkérésünkre. Beszéltek a szlovák és a magyar nép ezer szálon való összetartozásáról és a Katolikus Egyház törekvéseiről a párbeszéd javításáért.

Gyakran hallani híreket feszültségekről, félreértésekről, verekedésről. Mit tartasz a szlovákok és a magyarok közti ellentéteket elmélyülésében a fő problémának? Miben gyökerezik a megoldás tapasztalataid szerint?

Látjuk a problémákat természetesen, és sokszor mi is úgy érezzük, mintha bizakodásunk hiába

való lenne. A sajtó tele van olyan hírekkel (fél igazságokkal és álhírekkel), amelyek a közvéleményt negatív irányban befolyásolják, és azoknak a nacionalista nézeteket valló politikai tömörüléseknek a malmára hajtja a vizet – szlovák és magyar oldalon egyaránt –, akik ebből politikai tőkét kovácsolnak. Ezzel sajnos számolnunk kell: a történelemben kölcsönösen okozott sebek mindig is az ellentétek szításának táptalajául, egyben a tömegek fölötti uralkodás eszközeül szolgáltak. A szlovák-magyar kapcsolatok romlását az egész társadalmat érintő változási folyamat összefüggéseiben kell vizsgálni véleményem szerint. A mai politikai felelősségvállalás rendkívül alacsony szinten áll. Jól átgondolt vizálysztázáról beszélhetünk sajnos, aminek van mérhető anyagi vonzata, miközben súlyosan mérgezi az egyébként békésen egymás mellett élő szlovák és magyar emberek életterét a Felföldön. Mindez felelősségteljes magatartásért kiált a mindenkori hatalmat gyakorló személyekhez, a politikai pártokon át a harmadik szektor képviselőiig és a közélet minden képviselőjéig.

Amit mi hozzáadhatunk, csak parányi dolog, mégis történelemformáló ereje van: hinnünk kell a másikban, és a másik hazáját ugyanúgy szeretnünk kell, mint a sajátunkat. Erre a kihívásra válaszolnunk kell minden erőnkkel, de egyben nyugodtak is lehetünk, mert „az egység az idők jele”, ahogyan Chiara Lubich mondja.

Egy kis példa erre a kassai fokolár, ahová tartozom: ott három szlovák fokolarinóval élek együtt. Annak a bizalomnak a hatására, ami közöttünk az évek során megszületett, nagyon sok mindent megértettem. Ma már látom, hol vannak a probléma gyökerei, és tudom őket kezelni.

Ahhoz viszont, hogy ez a bizalom kiteljesedjen, felül kellett vizsgálnom azt is, hogy az én hozzáállásom valóban az őszinte testvéri szereteten alapszik-e vagy sem. Sokat változott a szemléletem, sőt úgy is mondhatom: kialakulóban van egyfajta ’közös lelkiismeret’, ami belülről vezet minket, és mindig számon tartja a másikat a különbözőségeivel. Minden innen indul ki és ide tér vissza.

Milyen jövőt látsz a szlovák-magyar kérdésben, a mozgalom szerepvállalásában? Hogyan tovább?

Az elmúlt évek tapasztalatahoz hasonlóan visszavisszatérő, sokszor konfliktusokban megnyilvánuló vizálykeltésre lehet számítani. Ez a megbékélési folyamatot látszólag lelassítja, de immár nem vet akadályt az elé a történelmi folyamat elé, ami viszont sürgeti a megoldást. Az új generációk tagjai közül sokan kiábrándulnak a politikából, amelynek számos képviselője felelőtlen magatartásával a jövő nemzedékek békéjét veszélyezteti. Szíve legmélyén mindenki a békét és a harmóniát keresi, és sokszor egy találkozás a másik nemzet tagjaival lebontja az előítéleteket. Persze ez hosszú folyamat, és semmi sem megy magától. Mozgalmunk feladatát abban látom, a többi egyházi mozgalomé mellett, hogy a maga környezetében felveszi a felelősséget ennek a konfliktus-helyzetnek az orvoslására, és megpróbálja az evangélium tanítását erre a konkrét esetre alkalmazni: „Úgy szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket.” Érvényes ez természetesen nemcsak a saját nemzetünkre, hanem a szlovák

nemzet tagjaira is. Szlovákiai tartózkodásom talán legfontosabb felfedezése, hogy a karizmáknak, amit Istentől kaptunk, gyümölcsöt kell hoznia. Arra köteleztem el magam, hogy a környezetemben lévő szeretethiányt betöltsem, és azon dolgozzam, hogy elgördüljenek a békésebb jövő elől az akadályok, amit az utánunk következő nemzedékek fognak számon kérni rajtunk.

A mi munkánk parányi, de fontos: próbálunk alkalmas keretet biztosítani egyfajta történelmi szemléletváltáshoz, továbbajándékozva az egység karizmáját, amit Chiara ránk hagyott. Nem kevesebből van szó: Jézus jelenléte szlovákok és magyarok között olyan erő, amely formálja szívünket, megvilágosítja tudatunkat, és mozgatja akaratunkat a jó megtelére. ■

Ádám Attila szlovákiai tapasztalatairól beszél április 25-én az Együtt Európáért találkozón.

KÉT TEMPLOM

A Nagy Dvüri közösség fotóalbumából (2)

Szerzőnk 2009 januárjában védte meg a Szimbólumokakortárs szakrális építészetben címmel írt művészettörténeti szakdolgozatát. Ennek rövid összefoglalását olvashatjuk.

**Körmendy
Klára Anna**

Sokat gondolkoztam azon, mi az, ami földrajzi elhelyezkedésében, építészeti kialakításában teljesen eltérő két kortárs épületet összeköt, azon kívül, hogy mindkettő szakrális tér. A stílusbeli különbségek adódhatnak vajon a megrendelő közösség igényeinek, beállítottságának, „lelkiségének” különbségéből? Mi az, ami mégis rokon a két választott épületben?

Csehország nyugati felén, Nový Dvüban 2004-ben Miasszonyunk tiszteletére szentelték fel a trappisták új templomát. A kolostor egy 18. századi barokk majorsági épület felhasználásával, *John Pawson* és *Jan Soukop* tervei alapján készült. A négyszögletes udvart magába záró

kolostor három szárnyában találjuk a szerzetesek mindennapjaihoz szükséges élettereket: az egyszerű, fehér kubushoz hasonló cellákat, a közös étkezőt, a barokk freskók töredékeit őrző tantermekeket... A negyedikben, az északi szárnyban kapott helyet a teljesen új építésű, egyhajós templom, amit a szerzetesek a kerengőből, a laikusok pedig egy kis átriumból közelíthetnek meg.

A kicsiny udvarba érkeve magas, csupasz falak fogadják a látogatót: a bebocsátásra várakozva akaratlanul is felemelik a tekintetet, fel, az ég felé. A templomba lépve, a hatalmas U-alakú bevilágítókon beáradó fehér fény révén

mintha már egy másik, szinte nem evilági térben járnánk. A szakrális tér hosszanti, egyszerű kialakítása mintha magára ölténé a benne imádkozó szerzetesek fogadalmait: a tisztaságot a fehér, letisztult formákban, a tiszta, színezetlen fényben; az engedelmességet az egységes kialakításban, a templom rendjében; a szegénységet a dísztelenségben, a „csupaszságban”, és az állandóságot, a ciszterek helyben maradásra tett fogadalmát az épület maradáóságában, amelyben csak a fény játék hoz változást.

A fény fontos szerepet játszik a másik választott templomban, a közép-olaszországi Loppianóban

álló Mária Istenanya kegyhelyben is, ami a *Centro Ave Arte* műhely tervei szerint épült. A természetes fény itt gazdag színekben pompázó üvegablakokon át érkezik, és jeleníti meg számunkra Mária és Jézus életének néhány fontos pillanatát. Míg a Nový Dvůr-i templomnál minden „üresen” állt, itt mindennek jelentése van, minden – önmagán túl – utal valami, vagy Valaki másra.

A bejárattól alacsonyan induló tető a szentély mögött álló háromszögű torony felé egyre emelkedve mintegy Mária palástjaként öleli magába az ide érkezőket. Mária mégis „háttérben” marad: a kívülről hangsúlyos tető, mely összeköti az eget és a földet, belül átadja a helyét a két összekötöttnek: a hívők közösségének és a Szentségnek. Ugyanez a háttérben maradás jelenik meg a szentély mögötti üvegfalon: Mária, mint a kék égbolt foglalja magába a Napot, emeli ki a tabernákulum ragyogását. Ez utóbbi azonban már a szentély mögött, a templomot és a tornyot összekapcsoló üveges nyaktagban kapott helyet. A keskeny, tiszta fényvel átjárt térrész teljesen „elüt” a templom többi részétől, szinte megtöri az épületet, mégis összeköti a két külön álló részt;

üresen áll, mégis a Mindenség lakozik benne... Szinte magunk előtt látjuk a megfeszített és elhagyatott Jézus ellentmondását: miközben beteljesíti a megváltás csodáját, a legnagyobb gyötrelmeket éli át.

És talán éppen ez a térrész az, ami közelebb hozhatja egymáshoz a két választott épületet is: a szentségi kápolna, a személyes ima tere, ahol a „rajtunk kívül álló” Szentséget találjuk. A Nový Dvůr-i templom esetében ez a beállítottság jellemző az egész térre, hisz a szerzetesek egyenként, individuálisan törekszenek az Istennel való párbeszédre, egységre. A loppianóinál azonban nem véletlen, hogy ez a személyes ima tere egy kis kápolnában kapott helyet a templom egészén belül. Hiszen a kegyhely fő tere a közösség lelkületét tükrözi, itt a padok elren-

dezése, a szentély kialakítása mind a közös Isten felé haladást segíti.

Az egyik egy zárt „világ”, a másik egy mindenkire nyitott tér; szimbólumoktól „mentes” vagy épp velük „telített”; a személyesebb illetve alapvetően a közösségi Isten felé fordulást segíti. A két választott templom eltérő „tartalma”, lelkülete, építészeti kifejezőmódja ellenére eléri célját: mindkét helyen az ég, az Isten felé nyitott szakrális tér jön létre. ■

Körmény Klára (3)

DARWIN A SZUPERSZTÁR

1859-ben jelent meg Charles Darwin *A fajok eredete és természetes kiválasztódása* című műve. A mai napig vitatkoznak rajta tudósok, filozófusok, teológusok.

Charles 1809. február 12-én jómódú polgári családban látta meg a napvilágot az angliai Shrewsbury-ben. Gyermekkorában szívesen barangolt egyedül, gyűjtő szenvedélye már ekkor megmutatkozott.

Apja kénytelen volt elállni attól, hogy fiából orvost faragjon, aki nem viselte el az akkor még érzéstelenítés nélkül végzett

operációk látványát. Így került Cambridge-be, hogy legalább lelkes legyen belőle. Érdeklődését viszont sokkal inkább a természettudományok kötötték le, és nem a teológia. Elhatározta, hogy életét a tudománynak szenteli. 1831-ben Őfelsége hajóján, a *Beagle* vitorlásan utazva öt évig tartó geológiai és növényteni megfigyeléseket végzett Dél-Amerikán, a csendes-óceáni Galápagos-szigeteken és Ausztrálián keresztül Dél-Afrikáig.

„Lehetetlen visszaadni a lelket hatalmába kerítő csodálat és tisztelet felemelő érzését” – írja naplójában a trópusokról. Az utazás olyan volt számára, mintegy hatalmas kísérleti laboratórium. A látottak

hatására merült fel benne először a kérdés: lehetséges, hogy a fajok közötti határok nem állandóak, a fajok fokozatosan módosulnak? Hazatérve feljegyzéseinek részletes kiértékelése után fogalmazta meg fejlődésmélettét, amit azonban hús évre fiókba zárt. „Nagyon is tudatában vagyok, milyen ádáz kritikának teszem ki magam egy ilyen végkövetkeztetéssel. Mentősegemre legyen, hogy rendkívül alapos mérlegelés után és őszinte keresés végén jutottam erre a meggyőződésre” – írja.

Darwint sokat foglalkoztatta ebben az időben a vallás és a szenvedés kérdése. Különösen arra nem talált magyarázatot, miért szenvednek az állatok? „Ha létezne egy Isten, aki jó, milyen előnye származna abból, hogy szenvedésnek tegye ki az ál-

CN (3)

latok millióit?” Az embernél lehet mondani, hogy szenvedésének erkölcsi tökéletesítő hatása van, de az állatoknál? A fejlődélméletet összeférhetetlenek tartotta a kereszténység teremtés-felfogásával. Kételyei végül odáig vezették, hogy teljesen elfordult a hittől.

Unokatestvérével, Emmával boldog házasságban élt. A feleség bölcs tanácsaival mindig férje mellett állt, kiváltképpen neki köszönhető, hogy Darwin kizárólag a számára nagy élvezetet jelentő tudománnyal foglalkozhatott. A házaspár kölcsönös szeretetéről árulkodnak Emma aggódó szavai a férje hite miatt: „Csak azt merem remélni, hogy az irányomban kifejezett és szívem legmélyéről becsült és tiszteletreméltó érzéseiddel én rajtam túl, az ég felé is fordulsz.”

Valószínűleg egy a trópusokon szerzett betegség kényszerítette visszahúzódó életre, így levelezés útján tartotta a kapcsolatot kortársaival. Amikor olvasta *Alfred Wallace*-nak az ő elméletével megegyező gondolatait, csak akkor szánta el magát, hogy felfedezését nyilvánosságra hozza. Az 1250 példányban megjelent művel azonnal óriási sikert aratott, de nem maradtak el az előre sejtett heves támadások sem. „A kritikákkal kapcsolatban meg kell mondanom, hogy szinte mind jóindulatúak, kivéve a tudományos ismeretekkel nem rendelkezőket, amelyekkel nem érdemes foglalkozni.” – olvashatjuk naplójában.

A fejlődélméletben a tudósok többsége nem kételkedett, különösen miután az ágoston-rendi *Georg Mendel* felfedezte az öröklődés törvényeit, majd megindult az öröklésért felelős gének kutatása. A tudományos fejlődélmélet szinte törvényszerű következményeként születtek meg az ateista világszemléletet hirdető filozófiai áramlatok. A történelemben először jelent meg egy Isten nélküli, tömegek gondolkodását befolyásolni képes életfelfogás, mely csak önmagát tekintette racionálisnak és egyetemesnek, az igazság egyedüli letéteményesének. Minden mást tudománytalanak kiáltott ki, és a vallást különösen is igyekezett a személyes szférába száműzni.

A „darwinizmus” fokozatosan behatolt minden tudományágba, kezdve a biológiától az orvostudományig, az ideggyógyásztól a geológiáig. Végül olyan kollektív jelenséggé vált, mely jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a nyugati társadalom elvallástalanodott.

A fejlődélmélet tananyagga válása egy adott világszemlélet továbbadását is jelentette, ami rögtön kiváltotta a válaszreakciót,

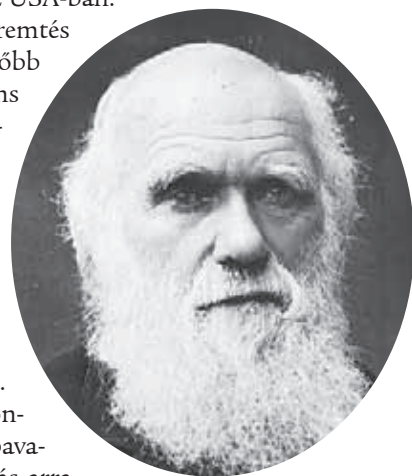
különösen az USA-ban.

Először a „teremtés pártiak”, később az „intelligens tervezés” hívei igyekeztek összehangolni a Biblia betűit a tudomány új módszereivel. Mindez azonban csak hiábavaló próbálkozás arra, hogy a tudománnyal olyan dolgot igazoljanak, amit a tudomány nem tud bizonyítani: létezik-e egy világot működtető Isten vagy sem.

A tudomány ugyanis csak érzékelhető, csak igazolható tényekre épít. Darwin őszinte, minden ideológiától mentes valódi tudós voltát igazolja, ahogy későbbi kijelentésével kommentálja a híres ateista kortársak megnyilatkozásait: „Mind biztosak voltak abban, hogy megoldották a létezés problémáját. Ezzel szemben nekem szilárd meggyőződésesem volt, hogy a probléma nem megoldható.”

Darwin könyvének kiadása százötvenedik évfordulója alkalmából nemzetközi tudományos konferenciát tartottak a római Gergely Egyetemen. A rendezvényt szervező *Ravasi* érsek így foglalta össze a Darwin számára megoldhatatlannak látszó probléma megoldását: „Két különböző megközelítési módról van szó, a valóság különböző nézőpontból történő szemléletéről. Ha van helye a feszültségnek, vitának, dialektikának, akkor ez a két különböző szinten mozgó gondolkodásmód találkozásában lehetséges.”

Giulio Meazzini írása alapján Szerkesztette: Vizsolyi László

ERŐSZAKOS LESZ? VAGY MÉGSEM...

CN(2)

Erőszak-megelőzéssel foglalkozik Jean-Marie Petitclerc, szalézi szerzetes, a témára szakosodott pedagógus. Meggyőződése, hogy a megelőzésen, az egyénes nevelésen és a fiatalokba vetett bizalmon alapulhat egyedül a megújulás. Testvérlapunk, a Nouvelle Cité interjúja tanulságos lehet mind a szülőknek, mind a pedagógusoknak.

Agyerekek mindig egy adott környezetben nevelkednek a felnőttek körében: a szülőkkel a családban, a tanítókkal az iskolában, az egyetemen...

Miben különbözik és miben azonos mégis a szülők, tanítók, nevelők szerepe a nevelésben?

Gyakori, tragikus látvány manapság, hogy felnőttek, akiknek az értékek felé kellene indítaniuk

a fiatalokat, sokszor tudomást se vesznek egymásról, sőt lejáratják egymást: a tanítók a szülőket becsmérlik, mondván, hogy elvesztették nevelő szerepüket, a szülők pedig megkérdőjelezzik a tanárok tekintélyét és hozzáértését, befekettítve az iskolát. Pedig a gyermeknek éppen arra lenne szüksége, hogy a felnőttek összetartsanak. Mert valamennyien nevelő feladatot töltenek be, ki-ki a maga szerepében. A gyermek először is a szülei gyereke,

tehát úgy gondolom, az iskolának fontos feladata lenne megerősíteni a családhoz fűződő kötelékeit. A tanító feladata a tudás átadása. A tanítás színvonala viszont függ a befogadás színvonalától is. A tanítónak meg kell ismernie a gyermeket, akivel dolgozik, mert az iskolába való beilleszkedése jórészt attól függ, mekkora jelentőséget kap a tanulás a család és a társak körében. Sokat dolgozom azért, hogy ez az összetartás minden fel-

nőttel, aki csak a gyermek mellett áll, megvalósulhasson, miközben a szerepeket tiszteletben tartjuk. Való igaz, hogy sok szülő elvesztette a hivatását, alkalmatlan a szülői szerepre. Tehát újra meg kell találni ezt az alkalmasságot és a szoros egységet, miközben tiszteletben tartják egymás szerepét.

Tanulmányaim alapján a következő megállapításra jutottam: a fiatal erőszakossága összefüggésbe hozható azzal, hogy mennyire erős az őt körülvevő felnőttek ösztözetartása. Amikor egy szülő kritikát mond a tanítóról a gyerek füle hallatára, és amikor a tanító mond kritikát a gyerek előtt, mindkettő a saját tekintélyét rombolja, mert a gyereket óhatatlanul is megtévesztik. Ki merem jelteni, hogy napjainkban a gyermeknek alapvető joga, hogy az őt körülvevő felnőttek között szoros kapcsolat legyen.

Az erőszakos videojátékok és filmek hamar betörnek a gyermekek életébe. Van ennek szerepe abban, hogy keverik a valóságot a virtuálissal?

Kezdjük végre komolyan venni a televízió és videóképek fiatalokra gyakorolt rossz hatását. A legborzasztóbb, amikor az erőszak úgy van jelen, hogy nincs szenvedés: „Puff! halott vagy!” Mintha az áldozat nem is szenvedne, mintha mi sem történt volna, úgy tér vissza a hős abból, amit elkövetett. Az erőszak mindig része volt az elbeszéléseknek. Gondoljunk csak Piroskára, aki a nagymama ágyában a farkassal találja magát szembe, vagy az erdőben elveszett kislóra, akit felfal egy óriás... ugyanott vagyunk, itt is az erő-

szakról van szó! Csak hogy ezek a történetek mindig a „hol volt, hol nem volt” szófordulattal kezdődnek, a valóságos világot egyértelműen szétválasztva a virtuális világtól. A pszichológusok szerint, ha igazán jól sikerül ez a szétválasztás, akkor az erőszakkal szemben egyfajta „ördögűző” szerepet tölt be. Miközben a televízió és a mozi nagy problémája éppen az, hogy annyira jól megvan csinálva, hogy a rendező fantáziája a valóság látszatát kelti. A gyerekekben azért is összezavarodhat a valóságos és a virtuális, mert nincs lehetősége felnőttekkel megbeszélni a látottakat. Borzasztó visszagondolnom arra, amikor egy 16 éves fiú, akit jól is-

Novelle Cité

mertem, megölte egyik társát: ő nem akarta megölni, ő csak nyerni akart! Mert itt bukik ki a probléma a videó-játékokkal: amikor egy életet elvesztünk, ott van még hat másik, holott a valóságban ekkor minden véget ér. Látni olyan kamaszokat is manapság, akik egyszerűen lemásolják a jeleneteket a képernyőről anélkül, hogy számot vetnének az így előidézett szenvedés súlyával. Nevelni azt jelenti: megtanítjuk a gyermeket, hogy képes legyen beleélni magát a másik helyébe. Mi más korlátozható az erőszakot, ha nem az, hogy képesek vagyunk érzékelni a másik szenvedését?

A fiatalok közötti erőszak többek között annak a kifejeződése, hogy nem képesek kifejezni magukat.

Nevelni talán azt is jelenti, hogy megtanuljuk kezelni az érzelmeket, a szenvedést, a vereséget...

Igen, megtanítjuk a gyermeket kinőni a gyerekkorából, a pillanatnyiságból, a hibátlan világból, mert megtanítjuk kibontakozni az időben, ahol a vereséget, a hi-

bákat is el kell fogadnia. Nagyon fontos a nevelésben, hogy megnézzük, hol hibáztunk. Mert amikor újra értelmezzük, a bukás a fejlődés eszközévé válhat, különben csak az önbizalom elvesztéséhez vezet, főleg a mai társadalomban, ahol a siker mindennél előrébb való. Hány gyerek és fiatal szenved meg valóságosan, hogy nincs olyan felnőtt, aki segítene neki megfelelő távolságból szemlélni a bukásait, hogy így újra tudja értelmezni azokat! Mert fontos, hogy a fiatal mindíg értékeljük. A tanítóknak nem győzöm ismételní: az eredmény lehet egyenlő a nullával, ha osztályzatot adunk, de a tanuló nem lehet nulla, mert ő egy létező valaki. Míg a nulla a semmit jelenti. Amikor egy fiatalal foglalkozunk, mindenképp ki kell mondanunk, hogy a személye érték, hiszen a tetteivel semmiképp

sem azonosítható ő maga. Minél komolyabb a bukását kiváltó cselekedet, annál komolyabban kell hangsúlyozni a személy értékét. Tudnunk kell mindig szétválasztani a tettet és a személyt. Egészen más, ha azt mondjuk: „Hülyeséget csináltál!”, mint az, hogy: „Hülye vagy!” Mert a használt kifejezéseinkkel és a beszédmódunkkal is üzenetet közvetítünk.

Az erőszakmentes nevelés alapja a jó család. Mondhatjuk, hogy elsősorban a családban tanuljuk meg a konfliktusokat megoldani?

Az bizonyos, hogy a nevelés legelső színtere a család. Felméréseinkből megállapítható, hogy a szélsőségesen erőszakos magatartású serdülők olyan családokból kerülnek ki, ahol eluralkodott az

erőszak. A család-minta nagyon erős, és látni a kamaszok tehetetlenségét a szüleikkel szemben, akik képtelenek megoldani a saját konfliktusaikat anélkül, hogy kárt ne tennének a család alapsejtjében. Ám a családban az elkerülhetetlen konfliktusok át tudnak alakulni a haladás eszközévé is. Ha mégis az erőszak az egyetlen viselkedési minta a konfliktusok esetén, akkor ne csodálkozzunk, hogy az udvaron, a szünetben, a gyerek is alkalmazni fogja a mintát.

Elősegítik-e a vallások a türelmességet, tudnak-e társadalmi kapcsolatokat teremteni?

A vallás, *religio* szó jelentése: összekötés. Éppen ez a vallás: rámutat, hogy értelmes dolog együtt élni. Komoly szerepe van a vallásnak abban, hogy minden embert remény töltjön el, ugyanakkor a vallás teljes társadalmi perspektívát is ad. Hiszem, hogy ma, olyan társadalomban, ahol az összetartásra ekkora szükség lenne, fontos visszaadni mindennek az értelmét, és ehhez hozzá fog járulni a vallások kérdésfelvetése. Akkor lehetünk boldogok, ha létre tudunk hozni testvéri kapcsolatokat. Szerepek emlékeztetni rá, hogy köztársaságunk jelmondatában a szabadság, egyenlőség, testvériség szavak szerepelnek; a két első fogalom a jogainkat jelenti, de a harmadik a kötelességünket. Ha a testvériség kötelességének a parancsa elhalványul, akkor veszélybe kerülnek az alapvető jogok, a szabadság és az egyenlőség. A vallások, bármilyenek legyenek is, erőteljesen felhívják a figyelmet a testvériség kötelességére. Ha az emberek elfelejtkeznek a testvériség fogalmáról, akkor a társadalom összetartó ereje is veszélybe kerül.

Nadine Fily

Fordította: Hortoványi Emőke

AZ ÁRNYÉKBÓL A FÉNYRE

Egy nem kívánt terhesség, kétségek és tehetetlenség... A szeretet azonban rejtett erőket mozgósít, és segít megtalálni a megoldást. Mégpedig a helyeset.

Giuseppe Di Stefano (2)

Nemrégiben találkoztam egyik volt osztálytársammal, akiről tudtam, hogy tizenöt éve házas, van egy hetedikes lánya, és néhány évvel ezelőtt sikerült beindítania egy kis vállalkozást. Ott dolgozik a feleségével együtt, de amikor megkérdeztem, hogy ez elegendő-e a megélhetéshez hármójuknak, közbevágott: „Hármunknak, de hiszen négyen vagyunk!” Kicsit csodálkozva kérdeztem: „Hogyhogy négyen?” Ő viszont hidegen, racionálisan felelt, mintha mindenkinek tudnia kellett volna: „Igen, négyen, mert a feleségem gyermeket vár, és el sem tudom képzelni, mi lesz, ha kiesik a munkából, hiszen ő a jobb kezem. Mindent átlát, az ő kezében van az adminisztráció és az ügyintézés, nélküle tehetetlen vagyok. Nem beszélve arról, hogy túl van a negyvenen. Nem kell nagy fantázia, hogy elképzeld, mennyi veszélynek van kitéve ő is meg a gyerek is.” Szinte egy szuszra folytatta: „Nem

beszélve a lányunkról, aki a serdülőkor kellős közepén van, makacs, kiszámíthatatlan, hol zokog, hol nem tudja abbahagyni a nevetést, rosszul tanul és nem érdekli szinte semmi. Folytassam?”

Nem ismertem Lajosra, a vidám, optimista, bizakodó és kedélyes osztálytársamra. Ha valakinek, neki voltak ötletei, elképzelései, de mindenekelőtt megoldásai.

A végén halkán, de határozottan kijelentette: „Igen, az abortusz, az lesz a megoldás. Tudom, nem értesz egyet velem, mert ismerlek, de akkor sem tudok mást elképzelni. Ha van jobb ötleted, hallgatlak.”

Állandóan Éva, a felesége járt a fejemben, aki már megtalálta a választ: újra beszél a férjével. Hiszen tudta róla, hogy nem magáért, hanem érte, a családjáért aggódik, és hogy nagyon-nagy szíve van.

„Meg kell találnom az alkalmas pillanatot – mondta –, mert abortusz semmiképp nem jöhet szóba. Tudom, hogy Lajost is nagyon

bántja, amire készül, teljesen megértem az ő helyzetét is.”

Sokat segített azoknak a családoknak a közössége, ahova ők is tartoznak. Éva onnan tudott erőt meríteni ahhoz, hogy kihordja a gyermeket. És még valaki: a lánya, Márta. Mert amikor megtudta, hogy az édesanyja babát vár, ugrált örömeiben és szinte nem akarta elhinni, hogy beteljesül régi álma. Zokogva borult nyakába, és első kérdése az volt, hogy mi lesz a kis tesó neve. Majd csak annyit mondott, hogy ha apa még nem tudja, akkor ő szeretné elmondani neki ezt a fantasztikus hírt. Nem kellett sokáig várnia, mert egy órán belül hazaérkezett. És Márta repült Lajos felé, aki néhány percre eltűnt, aztán egy hatalmas csokor virággal jelent meg. Arcáról le lehetett olvasni a boldogságot, és azt, hogy az élet mellett döntött már. Ahogy átölelte négytagú családját, látszott, hogy újra megtalálta elveszett optimizmusát.”

Szerkesztette: Tóth Judit

BEKOPOGÁSRA VÁRNAK

Már az operációra beöltöztetve, az abortusz előtt közölte valaki a műtősfíúval: meggondolta magát. Egy kolléganője ugyanis az első perctől mellette állt. Pedig „csak” beszélgettek!

Hortoványi Emőke

Az Együtt az Életért Közhasznú Egyesületről beszélgettünk Elbert Tamásné Zsuzsával, Frivaldszky Edittel és Vadnai Borbálával.

Becsöngetsz, odamész. Bemutatkozol kórházban, szakrendelőben, családsegítőben. Viszed az egyesület hírért. Levelekre válaszolsz. Felveszed a telefont. Hívod azt, aki bejelentkezik. Néha éjszakákat átbeszélsz. Babakelengyét gyűjtesz. Szervezel, teríted a szóróanyagot. Miért is? Keresgéltem a terepet, itt ez végre valóságos: számítanak rám! – Bori így részletezi felfedezését. Van bennem tenni vágyás. Nemrég léptem be négy most érkező önkéntessel együtt.

Még a megalakulásunk előtt félrevont egyszer egy fiatalasszony, hogy legelőször nekem mondja el: gyereket vár – villant fel valamit az indulásukból Edit. Pedig kisgyerekesen alig találkoztam emberrel akkoriban. Egész egyszerűen rájöttem: ez

az én dolgom! Évenként 46 ezer abortuszt végeznek Magyarországon, és ez csak a művi vetélések száma.

Az anya és a magzat kapcsolatát ennek ellenében mi megerősíteni akarjuk, lelki segítséggel gyakorlatiasan és személyesen. A fájdalom és a bizonytalanság sok nőt hatal-

mába kerít, ha várandósan magára hagyják. Egyik nagyon sérülékeny korosztály a húsz és harminc év közötti lányoké. Ha tanul, nincs megélhetése, ha feketén dolgozik, nem lesz jövedelme, sokszor nincs egyetlenegy biztos pontja. A gyermek apja eltűnik, szülei mit sem tudnak.

Kapcsolatot tartunk a kollégákkal – beszél a lehetőségeikről Zsuzsa. – A törvényi háttérre támaszkodunk: az anyának a 12. hétig, amíg magzata elvehető, igazolást kell kérnie, hogy hányadik hétben van. A nőgyógyász, ha érintett, nem partner ilyenkor. Viszont a védőnő, ő átirányíthatja a kismamát. Mi meg végigjárjuk együtt: nincs-e valahol egy rokon? Egy otthon?

A műtét előtt álló anyát megkérdezzük – avat ebbe a kényes szakaszba Edit – hogy

Frivaldszky Edit fotóalbumából (2)

akarja-e tudni, mi fog történni a testével, akarja-e tudni, milyen következményekkel jár ez? Ha igent mond, felvilágosítjuk.

Bárki elolvashatja mind ezt a honlapunkon is.

Nagy-nagy tapasztalat kell lenniük, különösen,

ha már büntudat terheli az anyát. Az önvádja egy következő gyermek várásával még felerősödhet – szólj közbe *Zsuzsa*. – Hány hetes volt, mekkorكا is lenne a lába? Ezek a nők nagy terheket hordoznak, amire rálátásunk sincs!

Különböznek-e ők valamiben a többi szervezettől? Önkéntes munkásokként elsősorban a lelki megerősítésre fordítják tudásukat, idejüket, pénzforrásaikat. Elsőrendű cél, hogy világra jöhessen a gyermek. Mint közhasznú egyesület nyílt örökbefogadást készítenek elő. Ilyenkor a kismama az örökbefogadó szülők javára mond le. Ha titkolt terhes sír a vállukon, felkutatják az ő lehetőségeit is, hiszen mind több lesz a meddő házaspár a stressz, az ivóvízzel visszajutó hormonok, a rohanó tempó miatt. Ez is a gondviselés egy formája! Az anya biztonságban tudhatja övét. Van, hogy évente egyszer hívja fel a gyermekeit, de azt nem mulasztja el.

Ha kitagadnak valakit, anyaotthoni elhelyezést kérnek. Amikor csak anyagi szükségletéről van szó – és ez jóval szerencsésebb –, mindig bekapcsolódik a szociális háló, egy

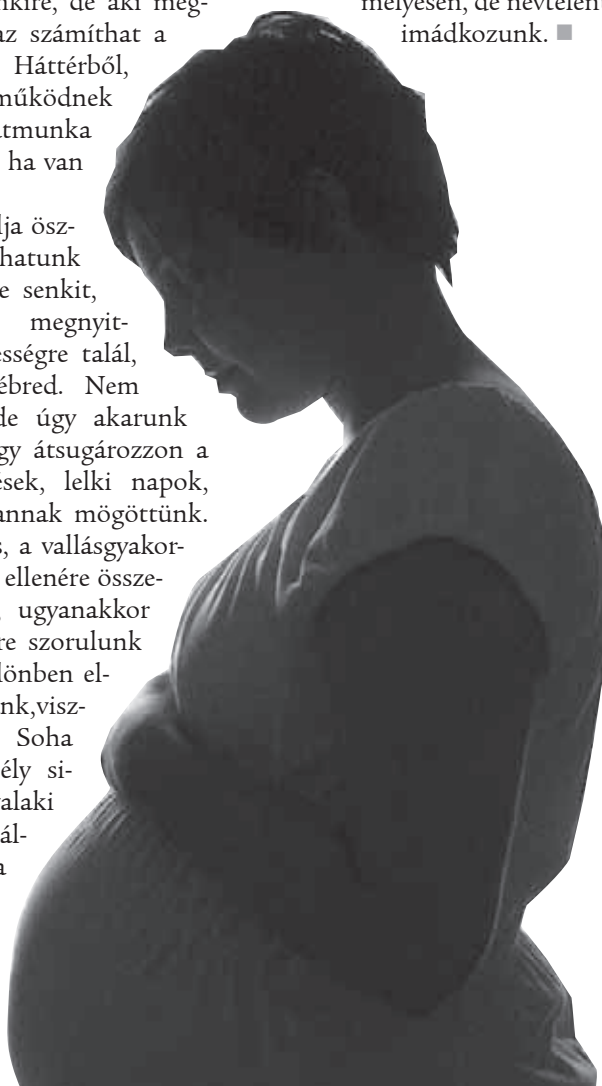
plébános, egy adományozó. Hozzáadódik a babakelengye, kiságy vagy gyerekocsi. Ilyenkor minden egyes lépés egy-egy új bátorító jel! Eltérve a többiektől, elsősorban mégis az anyákat kívánják olyan helyzetbe hozni, hogy maguk nevelhessék fel a gyermekeiket, ha van rá esély! A természetes anyáért küzdenek, hiszen őbenne gyarapodik már egy teremtmény. Ha az apa óvná mindenáron az új életet, akkor ő az elsőrendű munkatársuk.

Az *Együtt az Életért Egyesület* csak arra vár, hogy bekopogjanak az ajtaján. Egy rejtve maradó jelzés is elég. Ők nem kényszeríthetik rá magukat senkire, de aki megfordul náluk, az számíthat a segítségükre. Háttérből, névtelenül működnek sokszor. Csapatmunka ez, és jól pereg, ha van elég közvetítő.

Edit így foglalja össze: Nem tolhatunk bele a döntésbe senkit, de magunkat megnyithatjuk. Ha ürességre talál, a bizalma felébred. Nem mondjuk ki, de úgy akarunk jelen lenni, hogy átsugározzon a szeretet. Képzések, lelki napok, szakemberek vannak mögöttünk. A meggyőződés, a vallásgyakorlat különbségei ellenére összekovácsolódunk, ugyanakkor egyéni segítségre szorulunk magunk is. Különbelen elbátortalanodnánk, viszszahúzódnánk. Soha nem egy személy sikere csak, ha valaki az ilyesfajta találkozás hatására mer a bizonytalanba lépni! Valaki, aki fél, de akinek az életében megjelenik a

szabadság, és – amiről szinte megfeledkeztünk – a gondviselés! Bármibe kezdesz, csak egy picit lépés a tiéd, hiszen jön az anyagi, a szakmai, az állami támogatás, ebből merítjük az erőt. Jól kell látnunk: itt a közösség működik. Isten országát kell lehoznunk addig is, amíg a parlament törvényhozását nem a szeretet mozgatja! Addig ezt a munkát nekünk kell végigcsinálnunk, bármi áron!

Közénk kapcsolódhat, akár szerény adománnyal bárki, gyűjthet holmit, viheti hírünket, dolgozhat önkéntesként, bármikor imakörünkbe léphet. Közösségekre is számítunk! Imakörünkben minden egyes megfogant életért személyesen, de névtelenül imádkozunk. ■

SZERETET ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

Apszichiáterek és neurológusok legalább kétharmada munka nélkül maradna, ha a családban megtanulnánk kommunikálni, és mindenki a család egészségére törekedne.

A család olyan élvonalba tartozó, különleges iskola, ahol megtanulunk személylété válni, vagyis elsajátítjuk a kapcsolatépítés mesterségét.

Ezalatt kölcsönösen gazdagodunk, tanulunk egymástól. Nem is lehet másképp, hiszen olyan kapcsolatokról van szó, melyek a legmélyebb emberiségünkben érintenek minket. Ettől válunk valakivé, igazi személylété.

Amikor ráébredünk, hogy a kommunikáció a párcapcsolatban vagy a gyermekeinkkel a végét járja, vagy zsákutcába jutott, akkor van szükség újabb fényre, hogy fel tudjuk venni a küzdelmet a sötétséggel és az értelmetlenséggel.

Vessünk véget megfeneklett, elhibázott kommunikációs gyakorlatainknak! Először is lépünk ki ebből a bűvkörből, és bátran forduljuk oda elsőként a másik felé. Kezdetben egyedül leszünk – néha akár hosszú időn keresztül is –, mégis értelmet adhatunk újra a kapcsolatainknak, amelyek meg sem újulhatnak egy ilyen komoly, személyes elhatározás nélkül.

Ha konokul ragaszkodunk hozzá, hogy mindenáron közöljük a gondolatainkat, ám előtte nem mérlegeltük magunkban, vajon készek vagyunk-e feltétel nélkül és önzetlenül ajándék lenni a másik számára, el is ronthatjuk, sőt, magát a kommunikációt is blokkolhatjuk.

Éppen a családban vésődnek be mélyen ezek a kommunikációs játszmák, amelyek később is nagy szerepet játszanak a házaspár és a gyermekek életében.

Az építő kommunikáció tehát elsősorban kreatív hozzáállást kér tőlünk, ahol a különbözőségek nem feloldódnak, még csak nem is hasonulnak, hanem megértésre találnak a kölcsönös ajándékozásban, és egyre mélyebb megértéshez vezetnek.

Ez az élet legfontosabb dinamizmusa, folytonos újjászületés, amelyet a gyermekek a szülőktől tanulnak el, és amelyet idővel a látott példa alapján ők is továbbadhatnak, ha valahol az emberi kapcsolatok válságba jutnak.

Igy az újrakezdés képessége, önmagunk ajándékozása, egyszóval a szeretet mozgatta kapcsolatformák, amelyek a családban léteznek, ajándékká válnak az egész emberiség számára.

Szerkesztette: Sudár Balázs

Stock

PIHENŐNAP ANYÁNAK

Úgy határoztak, hogy meglepetést készítenek anyák napjára. A három gyerek kitaraktja a lakást, apa bevásárol, azután anyá kedvenc ételeiből együtt főznek ebédet.

Elvégre ez az ő ünnepe, nem igaz?

Tervüket azonban váratlanul keresztbe húzták.

– Ajjaj! Most vasárnap is dolgoznom kell!

– Ez nem lehet igaz! Anyák napján nem dolgozhatsz! – kiáltotta egyszerre a három gyerek.

– Nem tehetek róla, a munka az munka. Tudjátok: első a kötelesség!

Ők egymásra néztek, és a legnagyobb fiú kacsintására egyszerre elhallgattak.

– Nem hiába, okosak ezek az én gyermekeim, megértik az első szóra! – gondolta az édesanya.

Ugyancsak meglepődött volna, ha tudja, hogy okos gyermekei eközben már lázasan törnek a fejüket, hogy miként tartsák őt otthon.

– Én azt javaslom, hogy ficamítsa ki a bokáját, akkor itthon kell maradnia! Már van is ötletem hogyan!

– Szerintem jobb lenne, ha felhívnánk, és az igazgató hangját utánozva megmondanánk neki, hogy vasárnap nem kell bemennie!

– Írjunk tiltakozó levelet... ahogy a nagyok! Egy szép tiltakozó nyilatkozatot!

– Szerintem a nagyok inkább dühösen tiltakoznak, nem szépen!

– Erről van szó! Mi úgy fogalmazunk,

ahogy kell, és akkor hallgatni fog ránk!

– Ki?

– Az áruház igazgatója.

Szinte szempillantás alatt elkészült a levél: „Kedves igazgató úr! Megértését kérjük, amiért az édesanyánk nem tud elmenni anyák napján dolgozni. Mi az ő családja vagyunk, és meglepetést szeretnénk neki készíteni. A család mindennél fontosabb! Éppen ezért – mivel nem akarunk mérgelődni – igen nagy tisztelettel kérjük, hogy azon a napon ne kelljen bemennie. Kit ünnepeljünk, ha ő nincs velünk? Biztosak vagyunk benne, hogy megérti a kérésünket és nem fog haragudni ránk. Sőt, édesanyáknak meg se szabad tudnia, hogy mi levelet írtunk! Akkor milyen meglepetés lenne?! És örülnénk, ha előbb vagy utóbb személyesen is megismerkedhetnénk Önnel! Jobb lenne inkább utóbb, mert akkor beszámolhatnánk arról, hogyan sikerült az ünnep.

Erzsi mama gyermekei.

Ui.: Apának sem szabad megtudnia, jobb, ha mindkettőjüknek meglepetés lesz!”

Két nappal később örvendezve jött haza édesanyjuk a munkából:

– Képzeljétek! Az igazgatóság mindenki legnagyobb meglepetésére úgy döntött, hogy vasárnap zárva tartunk. El se hiszitek, mennyire örülök, mert így veletek lehetek! Valamit viszont nem értek. Az igazgató magához kéretett és azt mondta, hogy másnap menjek be hozzá a gyerekeimmel.

Ők pedig már futottak is ki az udvarra játszani, meg se várták, hogy az édesanyjuk befejezze. Nem akarták hallani, ahogy egymás között megvitatják a szüleik e szokatlan fordulatot. Leginkább pedig, még véletlenül se szerették volna jelét adni, hogy kitörő örömköbe egy kevéske szorongás is vegyült.

Annamária

Háromtól kilencvenkilenc éves gyerekeknek

Gyermekeink világa

VIDEOTELEFONOK?

Néhány napja tizenegy éves lányom arról számolt be, mennyire felzaklatták őt azok a képek, amiket barátnője mutatott neki a mobiltelefonján. Megijedtem és elhatároztam, a jövőben nem fogom engedni, hogy együtt játsszanak. De egyáltalán nem vagyok benne biztos, hogy ezzel mindent megtettem, amit lehet. Vajon mi szülők, mennyire vagyunk tudatában, hogy mekkora veszélynek tesszük ki a gyermekeinket, amikor egy ilyen komoly veszélyforrást adunk a kezükbe?

G. R.

Manapság a nyolc és tizenöt éves gyermekek többségének van mobiltelefonja, közülük is a kilenc-tíz éves korúak mintegy felének. Sok szülő a saját bőrén érzi, hogy a társadalom mennyire nem családcentrikus. Az új médiatechnológiák, köztük a mobiltelefon használata bizonyos értelemben biztonságérzetet ad egyrészt az egyre nagyobb mértékben elmagányosodó gyermekeknek, másrészt az aggódó szülőknek, akik a nap nagy részét munkában töltik. A mobiltelefon keresztül a szülők és gyermekek bármely pillanatban kapcsolatba léphetnek egymással. Sok szülő azonban nincs tudatában,

mekkora veszélynek vannak kitéve a gyermekei, akik mobiltelefonjikkal fotókat és videókat tölthetnek le az internetről.

A kérdés az, hogyan védjük meg gyermekeinket a mindent előzőlő pornográfiával szemben, a mobiltelefonon keresztül is terjedő rasszizmustól és erőszaktól. Egyáltalán mit tehetünk mi, szülők?

Egyszerűen elég lenne csak beszélgetésre és SMS-küldésre alkalmas telefont adni a gyermekek kezébe, vagy pedig ellenőrizni a szolgáltatásaikat. De talán nem is ez az alapvető gond. Sokkal inkább az, hogy a szülőknek, akik igyekeznek értékekre nevelni a gyermekeiket – az ember személyiségének a tiszteletére, nyitottságra, testvériségre és befogadásra –, nap mint nap szembesülniük kell azzal a társadalommal, amelyben más értékek a fontosak. Például, hogy a gyermeküknek a legújabb típusok közül legyen a mobiltelefonja.

Az igazi kihívás tehát – és ez egyben a leghatékonyabb tanúságtétel is gyermekeink előtt –, hogy ne zárkózzunk be a saját világunkba! Próbáljunk meg közösen fellépni a többi szülővel, és tartsunk ki bátran, következetesen az általunk vallott értékek mellett. A befogadásban és az építő párbeszédben érthetjük meg leginkább, melyek azok a legmegfelelőbb nevelési módszerek, amelyek gyermekeink épülésére szolgálnak.

Ne feledjük: a védekezést nem háríthatjuk át azzal, hogy félelemből és bizalmatlanságból tanulják meg, hogyan kell megvédeniük magukat a környezetükkel szemben. A gyermekek úgy találnak igazi védelemre, ha megbeszélhetnek mindent a szüleikkel és nevelőikkel.

Maria Rosa Pagliari
Fordította: Vizsolyi László

ZENEHALLGATÁSI KULTÚRÁNK!

Szinte nem tudunk úgy kimeni az utcára, hogy ne találkoznánk fülhallgató fiatalokkal, akik zenelejátszót hallgatnak. Jelent-e valamilyen veszélyt az egészségre az ilyen zenehallgatás?

A hordozható zenelejátszók használata igen elterjedt hazánkban is. Az Európai Unióban pedig becslések szerint összesen 50-100 millió embert érint a használatuk hozzávetőleg. Az elmúlt négy évben 184-246 millió euró értékben adtak el ilyen készülékeket, és 124-165 millió euró értékben MP3-lejátszókat.

A jelenleg érvényes európai biztonsági szabvány a hordozható zenelejátszók zajszintjét 100 dB-ben maximalizálja, míg a *Scenih*r szakvéleménye kiemeli, hogy a hordozható zenelejátszókat biztonságosan 75 és 85 dB között hallgathatjuk anélkül, hogy károsodna a hallásunk.

Ha hetente csak öt órán keresztül 89 decibelt meghaladó magas hangerőn hallgatjuk a lejátszókat, zajterhelésünk már meghaladja a munkahelyen jelenleg engedélyezett zajszintet. A lejátszókat hosszabb ideig használók öt év után maradandóan elveszthetik hallásukat.

Egyre inkább aggodalomra adnak okot – különösen a fiatalok és a gyerekek esetében – olyan, a hallást érintő szabadidős tevékenységekkel járó veszélyek, mint a hordozható zenelejátszó hallgatása vagy a rendszeres klubba, diszkóba, partikra járás. Ezért 2009-ben konferenciát szerveznek Brüsszelben, hogy tudományos bizonyítékokra építve a tagállamokkal, a gyártókkal, a fogyasztókkal és más érdekelt felekkel együtt értékeljék

a tudományos bizottság megállapításait, és megvitassák a további teendőket, és ugyancsak felülvizsgálják a meglévő biztonsági szabványokat.

Ha van MP3-as lejátszónk, néhány egyszerű gyakorlati óvintézkedést megtehetünk személyesen is: nézzük meg például, hogy beállítható-e a maximális hangerő, vagy a hangerő szabályozót tekerjük le saját kezűleg, és arra is ügyelhetünk, hogy ne használjuk túl hosszú ideig a lejátszót.

A túlzott zenehallgatás ilyen formája nemcsak halláskárosodáshoz vezethet, hanem elzárkózó magatartásformát is kölcsönöz a zenehallgatónak, korlátozza kommunikációját a környezettel. Uta-

*A Scenih*r, az EU új és újonnan azonosított egészségügyi kockázatok tudományos bizottságának a 2008 októberében kiadott szakvéleménye azt állítja, hogy *maradandó halláskárosodáshoz vezethet, ha öt éven keresztül minden nap egy óránál hosszabb ideig magas hangerőn hallgatjuk a zenelejátszókat*. A szakvélemény szerint a hordozható zenelejátszókat hallgató személyek 5-10%-át fenyegeti maradandó hallásvesztés, tehát az uniós polgárok közül 2,5-10 millió embert.

zás közben még balesetveszéllyel is járhat, otthon vagy a munkahelyen pedig megnehezíti és beszűkítheti kapcsolatainkat. Keressük meg a zenehallgatás megfelelő és – számunkra vonzó – formáját, mely során valódi pihenés lehet testnek és léleknek a zenében rejlő szépség.

Román Zsuzsa

Egészségünk

MÁRIAPOLI 2009

Oázis a világ sivatagában

Amikor Isten Igéje emberré lett, alkalmazkodott a világ életmódjához, mint példás gyermek és ifjú, majd férfi és munkás, mégis mennyei hazájának életmódját hozta magával, s azt akarta, hogy az emberek és a dolgok új rend szerint alakuljanak át, megfelelően a menny törvényének: *a szeretetnek*. A máriapolik több évtizedes, világszerte megsokszorozódó tapasztalatukkal ennek a kölcsönösen megélt szeretetnek az örömhírét repítik a világba. Kezd kirajzolódni egy új társadalom képe, melynek tagjai már itt a földön a menny törvényei szerint akarnak élni.

A máriapolin közösen, mindenki személyes hozzájárulásával szeretnénk felépíteni ezt a misztikus

várost, Mária városát. Máriáét, aki példát adott az alázatra, a szeretetre, a szolgálatra...

Mégis, miből fakad a varázsa? Nem pusztán a különböző korú, nemzetiségű és társadalmi helyzetű emberek együttéléséből, hanem Isten jelenlétéből, aki ott él a keresztények testvéri közösségében. Isten közöttünk. Ez a máriapoli értelme, oka és célja: életet adni Jézusnak az emberek között, ahogy Mária tette. Nem számít, hogy kinek mi a foglalkozása, milyen a családi, a vagyoni helyzete, a tehetsége vagy a műveltsége. A Máriapoli belépője egyedül a szeretet. Résztvevői azért jönnek, hogy megpihenjenek Istenben. Hiszen ha enyhül a lélek szomjúsága, a test is felfrissül, megerősödik.

Helyszíne: Nyíregyházi Főiskola, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 31.

Időpontja: 2009. július 6-11.

Jelentkezési határidő: 2009. június 25.
Május 25-ig 10% kedvezményt tudunk biztosítani a jelentkezőknek!

Kapcsolat, információk, jelentkezés: mariapoli@fokolare.hu

Ezt aztán soha
senki nem fogja
lebontani!

Gazosodik!?

Hölgyeim és Uraim!
Íme a megfékezhetetlen,
a feltartóztathatatlan,
az ellenállhatatlan,
mindennél erősebb
ÉLET!!

KERESZTREJTVÉNY

Beküldendő: Thomas Merton mondása: „Életem titka Istenben van elrejtve. Csodálatos elképzelései vannak rólam. De a ... függőleges 1. a hozzátartozó vízszintessel.”

Vízszintes: 1. Üdvözlétét küldi neki 12. Számítógép billentyűje 13. Egyiptomi isten 14. Bölcsőt mozgat 15. 3,14 16. Piano 17. Üres Vác! 18. Gyümölcs 20. Talál 22. Ajánlott levél jele 23. Zavart piac! 24. Izomkötő 25. Fele gang! 26. Egymásutáni betűk az ábécében 27. Semmikor 29. Nagyon öreg 30. Jóleső egyneműi! 32. Ady műzsája 34. Részvény társaság 35. Nulla 37. Fel ellentéte 39. Dehogy 40. Oxigén 41. Tűzet szüntet 43. Ruhát simít 44. Fa hátulról! 46. Félreért 48. Nitrogén

Függőleges: 2. Díszes kezdőbetű 3. Sátáné egyneműi! 4. Végtelen szegecs! 5. Útet 6. Pesti egyetem 7. Lefelé 8. Ilyen „só” is van 9. Férfi név 10. Állóvíz 11. Szervet beültetni 19. Megjied 21. Rágcsáló 28. Védőburok 31. Csavar 33. Harci riadó 36. Állati lak 38. Napszak 42. Hiányos tető! 43. Ró 45. Földet forgat 47. Duplán női név! 49. Névelő 50. Kálium 51. Rádus

Előző havi keresztrejtvényünk megfejtése: „Szeretni azt jelenti, hogy a másik számára fény és melegség vagyunk.”

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12							13			
14							15			16
17			18			19		20	21	
22	23					24			25	
26			27		28			29		
30		31		32			33		34	
35			36				37	38		39
40		41		42		43				
44	45			46	47					48
		49	50						51	

Fegyelem kérdése.
Miután reggel gondosan rendbe szedte magát az ember,
gondosan rendbe kell szednie a bolygóját is.

Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg